

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Čestmír Březina

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

Bezpečnost a krizové řízení ve městě Český Krumlov

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce:

Ing. František Mráz

Autor práce:

Čestmír Březina

2010

Abstract

In the past decades, not only natural disasters, but also other extreme events have threatened the mankind and people have to be ready to solve these events. Extreme events can be caused by the unpredictable weather such as floods and freshets, epidemics, bulk infections of animals, fires, explosions, toxic substance release into the air, collective accidents in the traffic, interruption of supply of electric power, water, gas, heating, collapse of telecommunication and information net, radiation emergency, terrorist attacks etc. It is not possible to underestimate extreme events and it is necessary to thoroughly prepare on the possibility of their occurrence and on precautions in connection with their removal, eventually with the elimination of their consequences.

Regarding to the fact, that the inhabitants of the town of Český Krumlov are endangered by potential extreme events all the time, in the past decades these have been mainly floods and other natural disasters, that is why the organs of crisis task force and the bodies of IRS (Integrated Rescue Service) have to be maximally prepared to solve such events. Nevertheless the primary aim is the protection of people – the protection of their lives, health, properties, but also the protection of infrastructure and environment is important. That all is also related with maximal readiness and awareness of the population of potential risks of occurrence of extreme events. Only in this case, the people would be able to behave correctly in the given situations and therefore intensify their security.

On the base of results of the quantitative research and the subject analysis, it has been found out, that inhabitants of the town of Český Krumlov are not prepared on eventual occurrence of extreme events at all and they are not offered any possibilities how to get the necessary information. That is why I have suggested arrangements how to eliminate these problems, in general how to improve the communication and the standart of providing services to the inhabitants concerning the field of eventual occurrence of extreme events. These arrangements can serve for bodies of crisis task force management so that they could be inspired in how to intensify the quality of security and how to better the crisis management of the town of Český Krumlov.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma "Bezpečnost a krizové řízení ve městě Český Krumlov" jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 16. srpna 2010

.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Ing. Františku Mrázovi, vedoucímu bakalářské práce, za odborné vedení a cenné podněty při zpracování této bakalářské práce.

OBSAH:

ÚVOD.....	7
1 SOUČASNÝ STAV	9
1.1 Bezpečnost a bezpečnostní systém státu.....	9
1.2 Orgány krizového řízení.....	11
1.3 Krizové plánování	14
1.4 Fáze krizového řízení	15
<i>1.4.1 Prevence</i>	<i>15</i>
<i>1.4.2 Připravenost</i>	<i>15</i>
<i>1.4.3 Odezva na nouzovou situaci</i>	<i>16</i>
<i>1.4.4 Obnova</i>	<i>17</i>
1.5 Základní terminologie v souvislosti s krizovým řízením	17
<i>1.5.1 Mimořádná událost</i>	<i>17</i>
<i>1.5.2 Živelní pohroma.....</i>	<i>17</i>
<i>1.5.2.1 Povodeň</i>	<i>18</i>
<i>1.5.3 Krizová situace</i>	<i>19</i>
<i>1.5.4 Ochrana obyvatelstva.....</i>	<i>19</i>
<i>1.5.4.1 Aktuální trendy v komunikaci s obyvatelstvem během ohrožení.....</i>	<i>21</i>
1.6 Integrovaný záchranný systém	22
2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY.....	23
3 METODIKA.....	24
4 VÝSLEDKY	25

4.1	Výsledky dotazníkového výzkumu	25
4.2	Analýza úrovně současného zajištění bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova při vzniku mimořádné události	36
4.2.1	<i>Složky Integrovaného záchranného systému působící v teritoriu Českého Krumlova</i>	37
4.2.2	<i>Nejčastější mimořádné situace ve městě Český Krumlov</i>	38
4.2.3	<i>Poskytování informací obyvatelstvu ze strany Městského úřadu Český Krumlov</i>	39
4.2.3.1	<i>Vyrozumívání obyvatel v případě vzniku mimořádných událostí</i>	41
4.2.3.2	<i>Krizová komunikace</i>	41
4.2.3.3	<i>Informovanost obyvatelstva</i>	41
4.2.3.4	<i>Zpracování informací přijatých správními orgány od občanů</i>	42
4.2.3.5	<i>Semináře a školení pro případ vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací</i>	42
4.2.3.6	<i>Hodnocení úrovně zajištění bezpečnosti a informovanosti obyvatel v Českém Krumlově pracovníkem krizového řízení</i>	43
5	DISKUSE	45
6	ZÁVĚR	55
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	56
8	KLÍČOVÁ SLOVA	60
9	PŘÍLOHY	61

ÚVOD

V posledních desetiletích lidstvo ohrožují nejen živelní pohromy, ale i celá řada dalších negativních jevů, k jejichž řešení musí být lidstvo připraveno. Mimořádné události mohou mít lokální charakter, ale mohou se vyskytnout i na rozsáhlých územích. Mezi mimořádné události patří zejména situace, či stavy způsobené různými vlivy nebo příčinami. Tyto situace vznikají jednak působením přírodních sil a jevů (např. povodně, záplavy, přívalové deště, bouřky, tornáda, epidemie, hromadné nákazy zvířat, lesní požáry apod.) a jednak činností člověka, kam mohou patřit provozní havárie v chemickém průmyslu, výbuchy, úniky nebezpečných škodlivin, rozsáhlé havárie v dopravě, přerušení dodávek elektřiny, vody, radiační havárie, teroristické akce atd. Důsledky takovýchto událostí způsobují zpravidla materiální škody, škody ekologické, ale především ohrožují zdraví a životy osob. Proto je ze strany odpovědných orgánů a institucí nezbytné přijmout opatření k minimalizaci možnosti vzniku takovýchto událostí a dále důsledně a systematicky připravovat metody, síly a prostředky a další infrastrukturu k jejich zvládnutí v případě, kdy již nastanou, což souvisí i s odstraňováním následků takovýchto událostí.

Problematikou týkající se ochrany základních práv a bezpečností občanů České republiky se zabývá řada institucí v rámci bezpečnostního systému České republiky a orgánů krizového řízení. Již od roku 2003 je v České republice budován bezpečnostní systém, který je upraven celou řadou právních předpisů, mimo jiné vychází z Ústavy České republiky, z Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Mimo složek pro zajišťování vnější bezpečnosti České republiky patří do bezpečnostního systému složky, které zajišťují vnitřní bezpečnost České republiky (dále jen ČR). Činnost těchto institucí rovněž upravuje celá řada právních předpisů, mimo jiné zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů.

Pocházím z Českého Krumlova, kde v současné době i žiji. Městem protéká řeka Vltava, do níž se vlévá potok Polečnice. S ohledem na svou polohu jsou vnitřní město,

tedy centrum Českého Krumlova, jakož i přilehlé lokality každoročně vystavovány zvýšené hladině vodních toků, které často dosahují jednotlivých stupňů povodňové aktivity. Každoročně se řeka Vltava více či méně rozlévá ze svého koryta a zaplavuje přinejmenším přilehlé pozemky, louky, hospodářsky využívané prostory, ale i obývané nemovitosti. Dosud nejhorší povodňová aktivita řeky Vltavy, kterou jsem já osobně zažil, byla při povodních v srpnu roku 2002. Tato povodeň postihla rozsáhlá území, způsobila obrovské materiální škody a ohrožovala rovněž životy, zdraví a majetek občanů.

Dodnes si pamatuji na obyvatele města Český Krumlov, kteří byli touto povodní postiženi, když jim voda zaplavovala obydlí, vybavení domů, bytů, auta, zahrady apod. V této souvislosti si vzpomínám na záchranu a následnou evakuaci osob a zvířat ze zaplavených lokalit a podle mého mínění také na nedostatečnou a snad vůbec žádnou informovanost občanů v souvislosti s tím, jak mají postupovat v případě takovéto události. V návaznosti na vzpomínky na povodeň z roku 2002 jsem při úvaze nad tématem své bakalářské práce zvolil téma „Bezpečnost a krizové řízení ve městě Český Krumlov“, přičemž jsem se zaměřil především na připravenost a informovanost občanů v povodněmi postihovaných oblastech, s cílem zjistit, zda došlo v této oblasti ke zlepšení, či zda stav na tomto úseku ochrany obyvatelstva je na úrovni před povodněmi v roce 2002.

1 SOUČASNÝ STAV

1.1 Bezpečnost a bezpečnostní systém státu

Obecně se pod pojmem „bezpečnost“ rozumí státem garantovaná schopnost zamezení toho, aby konkrétní riziko překročilo únosnou mez. Pro zajištění bezpečnosti (omezení stávajících i potenciálních hrozeb) se stát efektivně připravuje řešit možná ohrožení. Hrozby mohou směřovat např. vůči obyvatelstvu, svrchovanosti státu, vnitřnímu pořádku, majetku, životnímu prostředí, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším společenským zájmům.

V návaznosti na platné právní předpisy v ČR a působnost ústředních orgánů státní správy lze dovodit, že bezpečnost státu (ale i jiného objektu) může vykazovat svůj vnější a vnitřní rozměr.

- **Vnější bezpečností státu** se rozumí zajištění územní celistvosti, vnější svrchovanosti a nezávislosti státu, nedotknutelnosti jeho státních hranic a ochrana jeho zastupitelských úřadů, členů diplomatického sboru a dalších občanů (zejména v případě hrozby mimořádné události v zahraničí nebo po jejím vzniku).
- **Vnitřní bezpečnost státu** pak v širším významu znamená zachování a zajištění vnitřních funkcí státu, ochranu jeho demokratických základů, ochranu vnitřního pořádku, bezpečnosti a zákonnosti, ochranu životů a zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí před hrozbami majícími původ na území státu.

Fungující bezpečnostní systém je třeba vytvářet jako systém komplexní, který zajišťuje propojenost roviny politické (zásadní vnitropolitická a zahraničněpolitická rozhodnutí), zákonodárné, vojenské, zajišťování vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, roviny hospodářské a finanční, stejně jako např. sociální atd. Základní funkcí bezpečnostního systému je plánování, řízení, koordinace a vyhodnocování činnosti jednotlivých prvků při zajišťování bezpečnosti státu. Systém musí adekvátně a operativně reagovat na hrozby a rizika a musí být schopen koncepčně a dlouhodobě reagovat na měnící se bezpečnostní prostředí. Splnění uvedených předpokladů

a komplexní chápání pojmu zajištění bezpečnosti státu v ČR vychází z bezpečnostních dokumentů přijatých jednak vládou ČR, ale i z dokumentů přijatých na mezinárodní úrovni, především v rámci Severoatlantické aliance (North Atlantic Treaty Organization - dále jen NATO) a Evropské unie (dále jen EU). Komplexní chápání bezpečnostní agendy v ČR rovněž vyplývá ze znění konkrétních zákonů a navazujících právních norem (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR a navazující, takzvaná branná a krizová legislativa). Bezpečnostní systém ČR tvoří vzájemně propojené prvky zákonodárné, výkonné a soudní moci, prvky územní samosprávy, ale i právnické a fyzické osoby, nesoucí svůj díl odpovědnosti za zajištění bezpečnosti ČR.

Za zajištění základních funkcí státu v běžném stavu, za mimořádných událostí nedosahujících rozsahu krizových situací, za přípravu státu na krizové situace, ale i za zajištění základních funkcí státu při krizových situacích odpovídají shodné instituce a činitelé, tvořící jako celek bezpečnostní systém ČR. Prvky bezpečnostního systému ČR vytvářejí hierarchickou strukturu, jsou centrálně řízeny a koordinovány, případně na jednotlivých úrovních působí samostatně v rozsahu své působnosti. Bezpečnostní systém ČR je možné strukturovat následujícím způsobem:

- ústřední úroveň: prezident republiky, Parlament ČR, vláda, Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány, ústřední správní úřady;
- územní prvky bezpečnostního systému: hejtman kraje, starosta obce, krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a ostatních obcí a jejich pracovní orgány krizového řízení.

Na úseku vnitřní bezpečnosti plní úkoly spojené s ochranou zákonitosti zejména Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, ale i řada dalších subjektů. Svůj díl odpovědnosti nese však každý občan státu.

Specifickou strukturou pro zajištění koordinace společné činnosti Hasičského záchranného sboru ČR (dále jen HZS), zdravotnické záchranné služby (dále jen ZZS), Policie České republiky (dále jen Policie ČR) a dalších složek je integrovaný záchranný systém (dále jen IZS). Jeho posláním je v rámci systému ochrany obyvatelstva

koordinovat záchranné a likvidační práce (dále jen ZLP) při vzniku mimořádných událostí. Zejména to platí v oblasti varování, evakuace, ukrytí a nouzového přežití obyvatelstva a dalších opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. V tomto ohledu není podstatné, zda je mimořádnou událostí přírodní katastrofa, průmyslová havárie nebo např. teroristický útok.

Rozsah oprávnění a povinností jednotlivých součástí bezpečnostního systému a další podrobnosti upřesňuje celá řada právních norem. Mimo jiné zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 238/2000 Sb., o HZS, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů a další.

Orgány kraje se ve spolupráci s ústředními orgány podílejí na zajišťování bezpečnostního systému kraje. Rovněž orgány určených obcí (všechny obce s rozšířenou působností a některé další – tzv. určené obce) spolupracují na zajišťování bezpečnosti v rámci správního území, v němž tyto obce vykonávají v přenesené působnosti státní správu. Na úrovni krajů a určených obcí, jako koordinačních orgánů pro nekrizovou bezpečnostní problematiku i přípravu na krizové situace a jejich řešení, působí bezpečnostní rady krajů a bezpečnostní rady obcí. Pracovním orgánem hejtmána nebo starosty k řešení krizových situací jsou u krajů krizové štáby krajů a u obcí krizové štáby obcí. Tyto orgány spolupracují při organizaci, metodice a připravenosti kraje na krizové situace s územními součástmi ústředních správních úřadů, kupříkladu v rámci resortu Ministerstva vnitra ČR působí HZS krajů nebo Krajská ředitelství Policie ČR (33).

1.2 Orgány krizového řízení

Bezpečnostní systém státu zabezpečuje jeho základní funkce jak při běžné každodenní činnosti veřejné správy a jejích výkonných složek, tak i během mimořádných událostí, které mohou přerůst až do krizových situací, při kterých se v souladu s krizovým zákonem vyhláší krizové stavy.

System krizového řízení v ČR vychází ze skutečnosti, že ochrana společenských hodnot je základní povinností státu, a je založen na zákony vymezené odpovědnosti orgánu státní správy a samosprávy za přípravu a využití všech prostředků a možností k odvrácení následků krizových situací. Schopnost a zajištění úrovně připravenosti těchto orgánů na případnou mimořádnou událost ovlivňuje nezbytnost klasifikovat tuto mimořádnou situaci jako krizovou a uvést v život plánovaná krizová opatření.

Mimořádná opatření umožňující omezení některých práv a svobod v zájmu ochrany významných společenských hodnot uvádí řada zákonů z oblasti obrany státu a ochrany obyvatelstva, zákonnosti a bezpečnosti, životního prostředí, hospodářských činností apod. Krizová opatření prováděná podle krizového zákona pak často znamenají závažnější zásah do práv a svobod.

Krizový zákon v návaznosti na Ústavní zákon o bezpečnosti ČR vymezuje v oblasti krizových situací, které nesouvisejí se zajišťováním obrany ČR (tzv. nevojenské krizové situace), postavení a působnost orgánů krizového řízení známých též pod pojmem krizový management. Mezi tyto orgány zahrnuje: vládu, ministerstva a jiné správní úřady, Českou národní banku, orgány kraje a ostatní orgány s územní působností, orgány obce.

V rámci ministerstev krizový zákon upravuje specifické postavení Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva zdravotnictví ČR, Ministerstva dopravy ČR a Ministerstva informatiky ČR. Ministerstvo vnitra ČR (dále jen MV ČR) koordinuje přípravu na krizové stavy a jejich řešení, včetně řešení rozporu v oblasti krizového řízení. Obecnou koordinační úlohu vůči orgánům krizového řízení vykonává HZS ČR a v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku Policie ČR. Krizový zákon a jeho prováděcí předpis – nařízení vlády č. 462/2000 Sb., v platném znění, upravují činnost bezpečnostních rad a krizových štábů.

V souvislosti se samosprávným postavením krajů a obcí krizový zákon stanoví, že působnosti stanovené krizovým zákonem krajskému úřadu, hejtmanovi, obecnímu úřadu a starostovi obce a obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) jsou výkonem státní správy v přenesené působnosti. V tomto směru je pak nezbytné zabezpečit ze

strany státní správy jednotnost postupu a opatření systému krizového řízení v systému centrálního řízení.

Vedle orgánů krizového řízení patří do systému krizového řízení významné subjekty jako prezident republiky a parlament, které se podílejí na krizovém řízení zejména v oblasti koordinační, legislativní a kontrolní. Parlament vedle vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu může za těchto stavů projednat vládní návrhy zákonů ve zkráceném jednání, přičemž prezident nemá právo za těchto stavů takto přijaté zákony vracet. Poslanecká sněmovna může zrušit vládou vyhlášený nouzový stav.

Krizové řízení lze tedy definovat jako souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a řešením krizové situace.

Krizový management je vnímán jako běžná součást života, která je uplatňovaná při řešení preventivních opatření ke zvládnutí mimořádných nebo krizových situací a při jejich zvládnutí v případech, když nastanou. Jak již bylo výše popsáno, vychází z legislativy ČR, Národní obranné strategie ČR a dlouhodobých potřeb a vývojových trendů. Odráží současný stav poznání, technologický a informační pokrok i efektivní využívání zdrojů s využitím poznatků z minulosti a prognostiky budoucnosti. Jeho obsahem je:

- komplex preventivních opatření a úkolů k eliminaci vzniku mimořádných a krizových situací a ke zvládnutí jejich průběhu v případě, že vzniknou,
- komplex opatření a úkolů, které plní státní správa a samospráva spolu s dalšími organizacemi v mimořádných a krizových situacích,
- souhrn zkušeností, vědeckých poznatků, metod a nástrojů řízení, technických a technologických opatření pro řešení mimořádných a krizových situací,
- obranné a civilní nouzové plánování,
- řízení ozbrojených sil za mimořádných a krizových situací,
- příprava civilního sektoru na plnění hospodářských opatření za krizových stavů,

- likvidace následků mimořádných a krizových situací,
- zabezpečení akceschopnosti složek IZS pro řešení mimořádných nebo krizových situací,
- řešení mezinárodních mimořádných a krizových situací.

1.3 Krizové plánování

Orgány krizového řízení ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací. V této souvislosti považují za nezbytné definovat některé základní pojmy spojené s činností orgánů krizového řízení.

Krizovou připraveností z pohledu jednotlivých objektů se rozumí připravenost organizace (patříčného orgánu krizového řízení) k řešení vlastních krizových situací a podílu na řešení krizových situací v okolí. Kritickou infrastrukturou se rozumí výrobní i nevýrobní systémy, jejichž nefunkčnost by měla vážné dopady na bezpečnost, ekonomiku a zachování nezbytného rozsahu dalších základních funkcí státu při krizových situacích. Opatření určená k řešení krizových situací a dále též činnosti ke zmírnění nebo odstranění následků způsobených krizovou situací nazýváme krizovými opatřeními. K jejich realizaci lze omezit některá práva a svobody a uložit konkrétní povinnosti.

Krizové plánování pak lze definovat jako ucelený soubor postupů, metod a opatření, které věcně příslušné orgány a určené subjekty užívají při předcházení, přípravě a odezvě na činnosti v krizových situacích.

Základním strategickým dokumentem v oblasti krizového plánování je krizový plán kraje, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací. Zpracovatelem krizového plánu kraje jsou příslušné orgány kraje; zpracování zabezpečuje HZS kraje a schvaluje jej hejtman. Způsob zpracování krizového plánu kraje je stanoven v ustanovení § 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27

odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb. (26).

1.4 Fáze krizového řízení

Jednotlivé fáze krizového řízení lze rozčlenit ve vztahu ke stádiu řešení nastalé situace do čtyř základních oddílů, mezi které patří: prevence, připravenost, odezva na nouzovou situaci, obnova.

1.4.1 Prevence

Prevenčí se rozumí předcházení pohromám nebo některým dopadům pohrom, nebo alespoň zmírnění dopadů pohrom na chráněné zájmy – ochrana životů a zdraví lidí, majetku, životního prostředí, lidské společnosti, kritické infrastruktury apod.

Preventivní opatření dělíme na technická, organizační, právní a výchovná. Účinnost preventivních opatření je největší při použití technických opatření. Tato opatření se provádějí v územním plánování a při umístování, navrhování, projektování, výstavbě i provozování objektů, technologií a infrastruktur všeho druhu (16).

1.4.2 Připravenost

Připravenost je především zmiňována ve spojení s krizovým a nouzovým řízením. Znamená zvážení relevantních pohrom v území, objektu apod., tzn. shromáždění poznatků o pohromách, vyhodnocení poznatků, zpracování scénářů, výcvik složek pro provádění odezvy a vzdělání populace v příslušné oblasti. To znamená, že jde především o:

- zpracování scénářů specifických pohrom a scénářů odezvy s ohledem na specifické vlastnosti pohromy na daném území;
- aplikaci občanských a dalších opatření na zmírnění dopadů pohromy včetně výcviku občanů;
- výcvik výkonných složek na provedení odezvy;

- alokaci specifických prostředků, pomůcek a finančních prostředků;
- zpracování scénáře řízení, tj. způsobu jednání a rozhodování krizového štábu, jmenování vedoucího a členů krizového štábu a specifikaci dokumentace;
- přípravu optimálního scénáře odezvy na zvládnutí dopadů pohromy podle variantních scénářů pohromy v daném místě a v závislosti na možných podmínkách, které z objektivních důvodů mohou v daném území někdy nastat;
- zajištění specifických výkonných složek, prostředků a pomůcek, které budou nebo mohou být potřebné ke zvládnutí dopadů pohromy (16).

1.4.3 Odezva na nouzovou situaci

Odezva na nouzovou situaci je provedení souboru opatření, která vedou ke zvládnutí nouzové situace, tj. ke:

- stabilizaci situace v postižené oblasti a jejím okolí;
- zamezení nebo alespoň omezení dalšího rozvoje nouzové situace;
- zamezení nebo alespoň zmírnění dopadů na lidi, majetek, životní prostředí, lidskou společnost, technologii a infrastrukturu.

U pohrom, které jsou předvídatelné nebo vznikají pozvolna, lze stanovit několik vývojových fází (stavů) a dle nich rozdělit odezvu a její přípravu do několika etap:

- bdělost – varování;
- pohotovost;
- vlastní odezva.

1.4.4 Obnova

Obnova je zajištění návratu do stabilizovaného stavu a nastartování dalšího rozvoje v rozumném čase a za přijatelných nákladů. Hodnocení dostupných informací o stavu prací spojených s odstraňováním škod způsobených povodněmi v r. 2002 a s nastartováním rozvoje postižených území ukazuje, že oblast obnovy je velmi důležitá a musí být připravena předem (16).

1.5 Základní terminologie v souvislosti s krizovým řízením

1.5.1 Mimořádná událost

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, v platném znění, definuje v ustanovení § 2 písm. b) mimořádnou událost jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Mimořádná událost je nenadálý částečně nebo zcela neovládaný, časově a prostorově ohraničený děj, který vznikl v souvislosti s provozem technických zařízení, působením živelních pohrom, neopatrným zacházením s nebezpečnými látkami nebo v souvislosti s epidemiemi a dalšími negativními vlivy (30).

1.5.2 Živelní pohroma

Živelní pohromu lze definovat jako velké, zpravidla náhle a nečekaně se objevující neštěstí, zkázu, zpusťování nebo škodu způsobenou živlem, přičemž živlem se rozumí prudký, neovladatelný přírodní jev nebo přírodní síla, která má zpravidla ničivé a zhoubné účinky (30).

Jde tedy o konkrétní druh mimořádné události vzniklé v důsledku škodlivého působení přírodních sil. Přináší škody na majetku, přírodě, poškozují zdraví a mnohdy má za následek smrt lidí. Vzniká rychlým nebo pozvolným přírodním procesem mimořádných rozměrů, který je způsoben ději probíhajícími uvnitř i vně Země, vlivem

rozdílů teplot nebo jiných faktorů. Živelní pohromy postihují pevninu, vodstvo i atmosféru.

1.5.2.1 Povodeň

Následkem dešťů, táním sněhu a ledovců nebo náhlým uvolněním překážky ve vodním toku může dojít k dalšímu konkrétnímu druhu mimořádné události, a to k povodni. Povodně lze rozdělit podle způsobu vzniku na přirozené a zvláštní. Na rozdíl od přirozené povodně vzniklé zvýšením průtoku vodní masy v přírodním korytu toku a následném vylití a následném zaplavení přiléhajících lokalit je zvláštní povodeň způsobena poškozením vodního díla např. protržením hráze přehrady. Nebezpečí zvláštní povodně spočívá v tom, že k této situaci dochází nečekaně a s velikou intenzitou, na rozdíl od přirozených povodní, kdy se hladina toku zvedá postupně, takže v této době lze aktivizovat povodňové orgány a přijmout účinná opatření k zamezení, či zmírnění následků způsobených povodní (evakuace osob a zvířat, majetku, movitých věcí apod.).

Podle míry nebezpečí způsobené povodněmi rozlišujeme tři stupně povodňové aktivity. Jedná se o stav bdělosti, stav pohotovosti a stav ohrožení.

- **1. stupeň - stav bdělosti** nastává při nebezpečí povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí; pokládá se za něj rovněž situace takto označená předpovědní povodňovou službou. Při tomto stupni povodňové aktivity ještě nedochází k vybědění toku a jeho rozlivům, a tedy ani k hmotným škodám na majetku.
- **2. stupeň – stav pohotovosti** vyhláší příslušný povodňový orgán, když nebezpečí povodně přerůstá v povodeň, a v době povodně, kdy však ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto. Dochází k prvním rozlivům, které však nepáchají větší škody na majetku, většinou jsou zaplavovány příbřežní luka a porosty. V této fázi jsou aktivovány povodňové orgány a další složky povodňové služby.
- **3. stupeň – stav ohrožení** je vyhlášován příslušným povodňovým orgánem v době povodně při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území. Dochází k zaplavování měst a obcí, přičemž jsou prováděny zabezpečovací, či záchranné práce.

Ochrana před povodněmi je realizována jednak aktivní ochranou (stavbou hrází, retenční nádrží, úpravou koryt a informovaností a přípravou obyvatelstva) a jednak pasivní ochranou (evakuace nebo vyvedení z ohrožených území) (30).

1.5.3 Krizová situace

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, v platném znění, definuje v ustanovení § 2 písm. b) krizovou situaci jako mimořádnou událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu, tedy některý z krizových stavů. Rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovým stavem spočívá v intenzitě ohrožení.

1.5.4 Ochrana obyvatelstva

Ochrana obyvatelstva na území České republiky vychází z článku 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949, o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I) a Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949, o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II) ze dne 8. června 1977, kde se v odst. 1 uvádí: „Civilní obrana je plnění některých nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití. Těmito úkoly jsou: hlásné služby, evakuace, organizování a poskytování úkrytů, zatemňování, záchranné práce, zdravotnické služby včetně první pomoci a také náboženská pomoc, boj s požáry, zjišťování a označování nebezpečných oblastí, dekontaminace a podobná ochranná opatření, poskytování nouzového ubytování a zásobování, okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech, okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení, bezodkladné pohřební služby, pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití, doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost“ (36).

Legislativně je tato oblast v ČR upravena v zákoně č. 239/2000 Sb., o IZS, v platném znění. Ustanovení § 2 písm. e) Zákona definuje ochranu obyvatelstva jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Varováním se rozumí plošné a včasné předání informací o hrozícím či trvajícím ohrožení obyvatelstva. Zákon o IZS ukládá zajištění varování a vyrozumění obyvatelstva HZS ČR, dále pak obecním úřadům a právnickým a podnikajícím fyzickým osobám. Při varování je využíváno rovněž hromadných informačních prostředků. Do celého systému jednotného varování a vyrozumění je v současnosti zapojeno více než 6000 koncových prvků, tedy sírén a rozhlasů, které spravuje HZS ČR nebo jednotlivé obce.

Evakuací je zabezpečováno přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí.

Ukrytí obyvatelstva se při mimořádných událostech zajišťuje v improvizovaných a ve stálých úkrytech. Improvizované úkryty se budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného, tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení, v případě nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu a v době válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů. Stálé úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva a tvoří je trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící.

Nouzovým přežitím obyvatelstva se rozumí provizorní ubytování, zajištění dodávek vody, potravin, základních hygienických potřeb a podobně.

Pojem ochrana obyvatelstva je používán pro označení určitého sdruženého (integrovaného) systému vztahů, vazeb a konkrétních opatření k ochraně obyvatelstva a jeho majetku v nejrůznějších situacích, kdy může dojít k jejich ohrožení, počínaje „každodenními“ negativními událostmi, přes nejrůznější katastrofy a nouzové situace až po ozbrojený konflikt (15).

Opatření ochrany obyvatelstva jsou uskutečňována složkami IZS, zejména HZS ČR. IZS tvoří základní pilíř při koordinování činností a postupů jeho jednotlivých složek při přípravě na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů. Základním předpokladem pro efektivní realizaci opatření ochrany je jejich zpracování v havarijních a krizových plánech a plánech obrany (13).

1.5.4.1 Aktuální trendy v komunikaci s obyvatelstvem během ohrožení

V dubnu 2007 se uskutečnilo jednání pracovní skupiny Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s cílem posoudit možné aktivity směřující ke komunikaci s obyvateli v době ohrožení (živelní pohromy, průmyslové a další havárie, případné teroristické útoky apod.). Tato skupina podporuje vznik iniciativy zaměřené na komunikaci s obyvateli v době ohrožení a na preventivní působení na obyvatelstvo. Hlavním cílem je, aby občané byli dostatečně informováni a připraveni na to, co může nastat v dané situaci a jak se při mimořádné události správně zachovat, či jí předejít.

Téma se týká všech občanů ČR, a proto iniciativa považuje za nezbytné, aby tato problematika šla napříč politickým spektrem. Iniciativa bude aktivně podporovat všechny kroky a opatření, které povedou k dalšímu zlepšení komunikace samosprávných orgánů a jednotlivých složek IZS s obyvateli v době ohrožení a také k rozvoji preventivního vzdělávání obyvatelstva. Cílem rovněž je, aby pojmy jako „ochrana obyvatel“ a „civilní ochrana“ byly naplněny moderním obsahem, který akceptuje možná ohrožení a způsoby ochrany před jejich následky.

Pracovní skupina doporučila založit "Centrum pro bezpečný stát" jako organizační složku Institutu pro evropské a národní strategie. V jeho rámci bude vytvořena širší expertní skupina, která bude odborným zázemím iniciativy a pracovní skupiny. Úlohou Centra pro bezpečný stát bude ve spolupráci s pracovní skupinou připravit konkrétní projekty, které přispějí k zefektivnění komunikace s obyvateli v době ohrožení (31).

1.6 Integrovaný záchranný systém

Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, v platném znění, v ustanovení § 2 písm. a) definuje IZS jako koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění ZLP. Nejedná se tedy o konkrétní organizaci v podobě instituce, ale o vyjádření pravidel spolupráce mezi jeho jednotlivými složkami. IZS se použije v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami IZS.

Ustanovení § 4 odst. 1 Zákona definuje základní složky IZS, jimiž jsou HZS ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje (dále jen JPO), ZZS a Policie ČR. Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události.

Ostatními složkami IZS jsou dle ustanovení § 4 odst. 2 Zákona vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné aj. služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k ZLP. V době krizových stavů se ostatní složkou IZS stávají i odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu. Ostatní složky IZS poskytují při ZLP plánovanou pomoc na vyžádání.

Mimo zákon o IZS jsou konkrétní postupy a podrobnosti rozvedeny celou řadou prováděcích předpisů, mimo jiné vyhláškou MV ČR č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb., která stanoví zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, zásady spolupráce operačních středisek základních složek; podrobnosti o úkolech operačních a informačních středisek; obsah dokumentace IZS, způsob zpracování dokumentace a podrobnosti o stupních poplachů poplachových plánů; zásady a způsob zpracování, schvalování a používání havarijního plánu okresu a vnějšího plánu; zásady způsobu krizové komunikace a spojení v IZS (5).

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

V předchozí části této práce jsem nastínil problematiku týkající se bezpečnosti obyvatel jako takové, s jejími specifiky, co do bezpečnosti vnější a vnitřní. Bez povšimnutí nezůstala rovněž problematika krizového řízení. V kontextu s právními předpisy, s platnými legislativními instrumenty byla rozebrána základní terminologie související s danou problematikou a to v rozsahu potřebném pro zpracování této práce, jejímž cílem je:

- ❖ *Zjistit a vyhodnotit informovanost obyvatel Českého Krumlova o krizových opatřeních přijatých orgány krizového řízení pro případ vzniku mimořádných událostí či krizových stavů v daném regionu.*
- ❖ *Zhodnotit úroveň zajištění bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova při vzniku mimořádné události s případným návrhem na zlepšení stávajícího stavu.*

Na podkladě provedeného výzkumu pomocí dotazníkového šetření a na základě výsledků výzkumu uskutečněného v rámci stanovených cílů práce formou obsahové analýzy dokumentace podpořené řízenými rozhovory s odpovědnými pracovníky krizového řízení zařazených u HZS Jihočeského kraje v Českém Krumlově a u Městského úřadu Český Krumlov budou opatřeny informace, na jejichž základě bude možno zodpovědět základní hypotézy, jež jsem si pro tuto práci stanovil:

- *Obyvatelé nejsou dostatečně informováni o opatřeních přijatých v souvislosti s možným vznikem mimořádných událostí.*
- *Úroveň opatření při zajišťování bezpečnosti obyvatel v Českém Krumlově v souvislosti s mimořádnými událostmi je na nízké úrovni.*

3 METODIKA

Jako zdroj pro získání dat potřebných pro vyhodnocení informovanosti obyvatel bude použit kvantitativní výzkum uskutečněný formou anonymních dotazníků mezi obyvateli Českého Krumlova. Další metodou bude kvalitativní výzkum uskutečněný formou obsahové analýzy dokumentace související s přijatými opatřeními pro vznik mimořádné události či krizového stavu v daném teritoriu.

Kvantitativní výzkum uskutečněný formou anonymních dotazníků mezi obyvateli povodněmi ohrožených lokalit v Českém Krumlově byl použit pro získání dat potřebných pro vyhodnocení informovanosti obyvatel. Mezi obyvatele bylo distribuováno celkem 110 dotazníků. Veškeré dotazníky byly respondenty vyplněny a vráceny zpět k vyhodnocení.

Analýza dokumentace byla provedena z platných právních norem města Český Krumlov vydaných v souvislosti s danou problematikou, jež vycházejí z platné legislativy ČR.

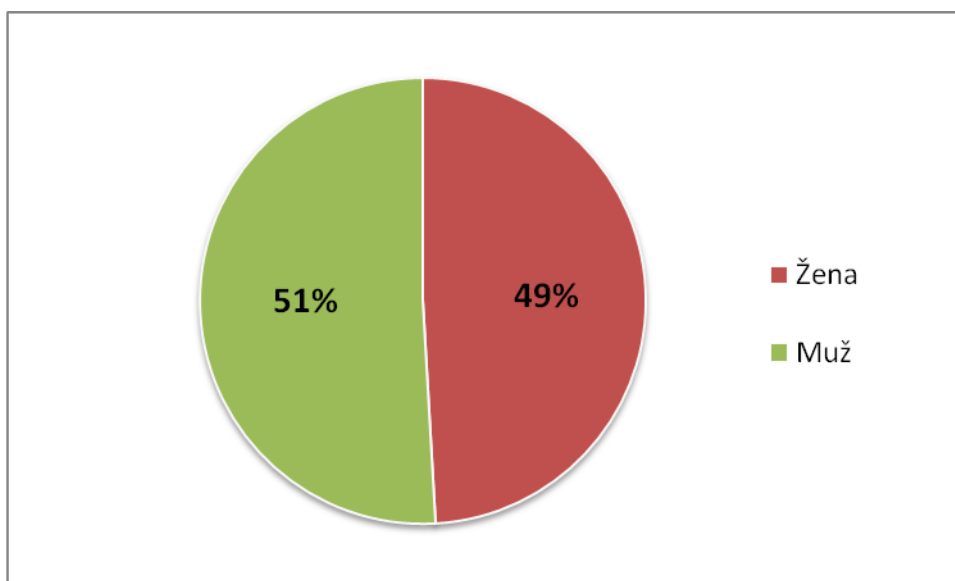
Pro doplnění obsahové analýzy byly provedeny rozhovory s odpovědnými pracovníky krizového řízení v teritoriu Českého Krumlova. S ohledem na problematiku pojednanou v této práci jsem zvolil vedoucího pracoviště krizového řízení HZS Jihočeského kraje v Českém Krumlově a vedoucího odboru vnitřních věcí města Český Krumlov.

4 VÝSLEDKY

4.1 Výsledky dotazníkového výzkumu

Výsledky dotazníkového výzkumu jsou zpracovány formou tabulek a grafů, podle odpovědí jednotlivých respondentů. Celkový počet oslovených respondentů byl 110, všichni respondenti dotazník odevzdali vyplněný, přičemž údaje zde uvedené byly relevantní pro další zpracování.

Graf 1 Poměr respondentů podle pohlaví (zdroj: vlastní výzkum)

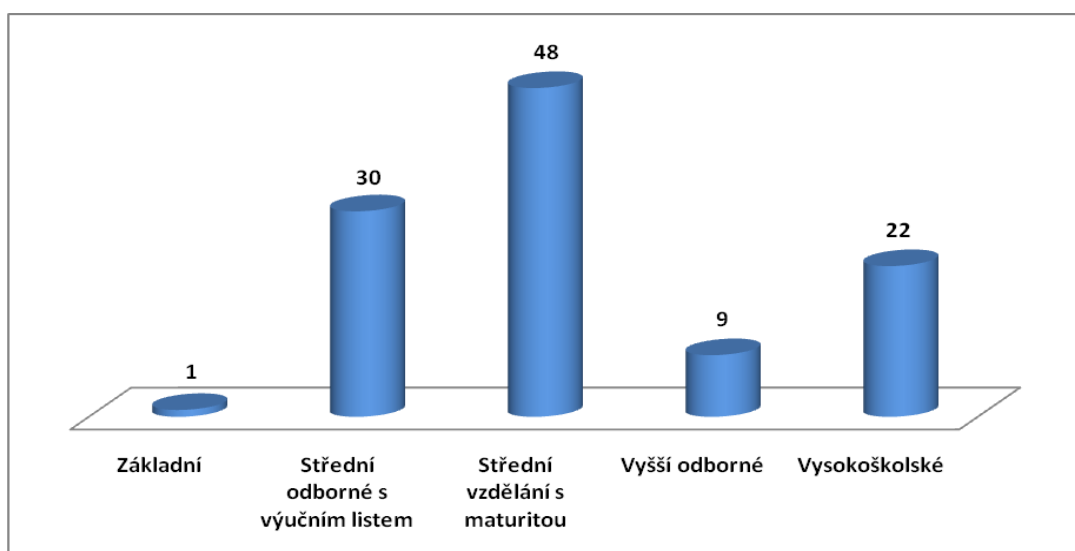
Ze zkoumaného vzorku 110 respondentů bylo 56 mužů (což činí 51 %) a 54 žen (49 %).

Tabulka 2 Rozdělení respondentů podle pohlaví a věkových skupin (zdroj: vlastní výzkum)

Rozdělení respondentů podle pohlaví a věkových skupin					
Muži			Ženy		
18 - 30 let	11	10%	18 - 30 let	11	10%
31 - 40 let	21	19%	31 - 40 let	16	15%
41 - 50 let	10	9%	41 - 50 let	15	14%
51 - 60 let	10	9%	51 - 60 let	8	7%
61 - 70 let	3	3%	61 - 70 let	3	3%
71 - 80 let	1	1%	71 - 80 let	1	1%

Věkové zastoupení respondentů podle skupin zobrazuje tabulka 2, ze které je zřejmé zastoupení 11 mužů a 11 žen v rozmezí věku 18 - 30 let, 21 mužů a 16 žen v rozmezí věku 31 - 40 let, 10 mužů a 15 žen v rozmezí věku 41 - 50 let, 10 mužů a 8 žen v rozmezí věku 51 - 60 let, 3 muži a 3 ženy v rozmezí věku 61 - 70 let a 1 muž a jedna žena v rozmezí věku 71 - 80 let.

Graf 3 Dosažené vzdělání respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

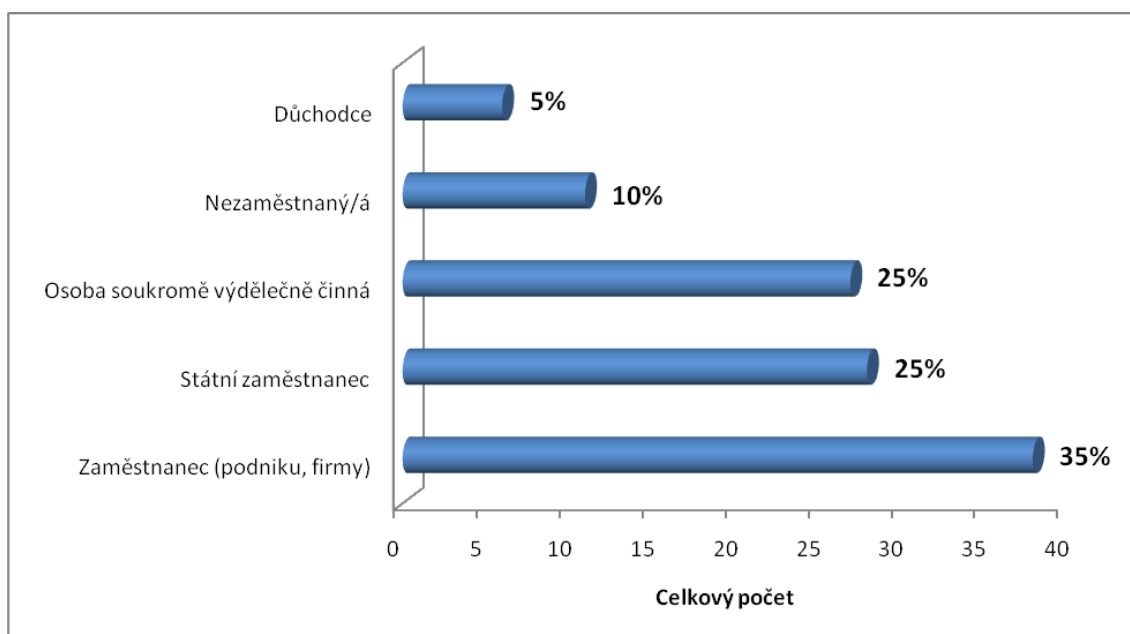

Pouze 1 respondent měl základní vzdělání, 30 respondentů mělo střední odborné vzdělání s výučním listem, 48 respondentů mělo střední vzdělání s maturitou, 9 respondentů mělo vyšší odborné vzdělání a 22 respondentů bylo vysokoškolsky vzděláno.

Tabulka 4 Rozdělení respondentů podle zaměstnání (zdroj: vlastní výzkum)

Rozdělení respondentů podle zaměstnání		
Zaměstnanec (podniku, firmy)	38	35%
Státní zaměstnanec	28	25%
Osoba soukromě výdělečně činná	27	25%
Nezaměstnaný/á	11	10%
Důchodce	6	5%

Graf 5 Rozdělení respondentů podle zaměstnání (zdroj: vlastní výzkum)

Ke svému zaměstnání uvedlo 35 % osob, že jsou zaměstnanci podniku nebo firmy, 25 % respondentů jsou státní zaměstnanci, 25 % respondentů jsou osoby soukromě výdělečně činné, 10 % osob je nezaměstnaných a 5 % osob je ve starobním nebo invalidním důchodu, což numericky zobrazuje tabulka 4 a graficky znázorňuje graf 5.

Tabulka 6 Délka pobytu respondenta v Českém Krumlově (zdroj: vlastní výzkum)

Délka pobytu respondenta v Českém Krumlově			
Muži		Ženy	
0-20 let	19	0-20 let	25
21-40 let	30	21-40 let	20
41-60 let	6	41-60 let	8
61 a více let	1	61 a více let	1

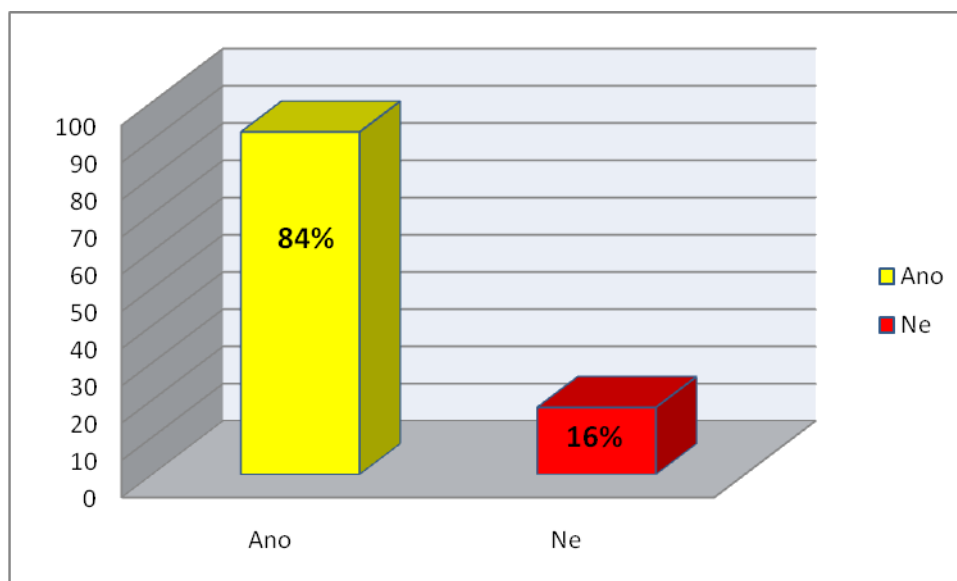
K délce svého pobytu ve městě Český Krumlov odpovědělo 19 mužů a 25 žen, že zde pobývá 0 – 20 let; 30 mužů a 20 žen zde pobývá 21 – 40 let; 6 mužů a 8 žen zde pobývá 41 – 60 let a 1 muž a 1 žena zde pobývají 61 a více let.

Tabulka 7 Rozdělení podle lokalit bydliště respondentů (zdroj: vlastní výzkum)

Rozdělení podle lokalit bydliště respondentů		
Střed města	37	34%
Jiná část města	73	66%

34 % dotazovaných respondentů bydlí ve středu města, zbývajících 66 % bydlí v jiných částech města Český Krumlov.

Graf 8 Přístup respondentů k internetu (zdroj: vlastní výzkum)

Celkem 92 respondentů odpovědělo, že přístup k internetu má, 18 respondentů přístup na internet nemá, což je rovněž procentuálně znázorněno grafem 8.

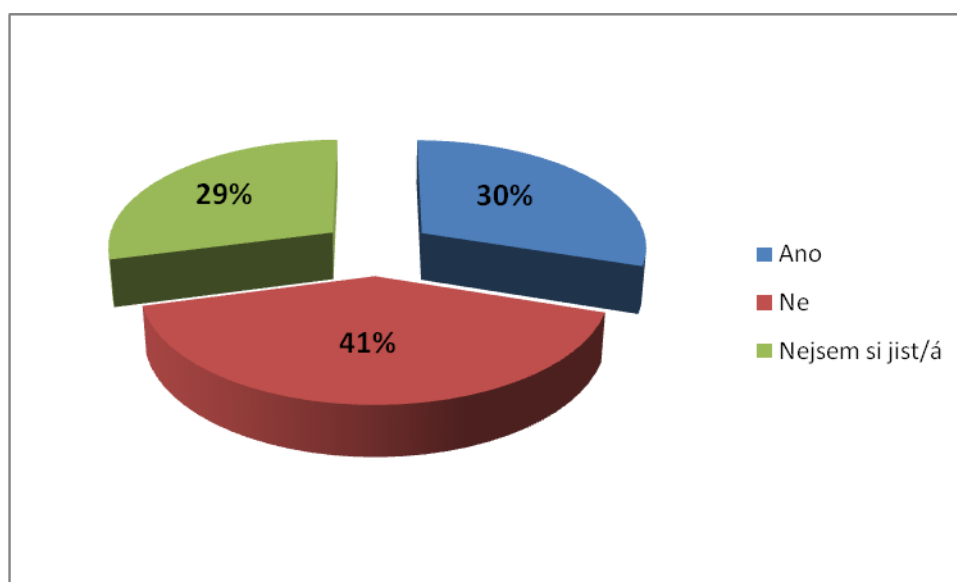
Tabulka 9 Informovanost o opatřeních a postupech v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace (zdroj: vlastní výzkum)

Informovanost o opatřeních a postupech v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace		
Ano	33	30%
Ne	45	41%
Nejsem si jist/á	32	29%

Na otázku, zda se respondenti domnívají, že mají dostatek informací o opatřeních a postupech v případě vzniku mimořádné události (dále jen MU) nebo krizové situace (dále jen KS), odpovědělo 33 respondentů kladně, 45 respondentů

záporně a 32 respondentů si nebylo odpovědi jistých, což je vyjádřeno procentuálně grafem 10.

Graf 10 *Informovanost o opatřeních a postupech v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)*

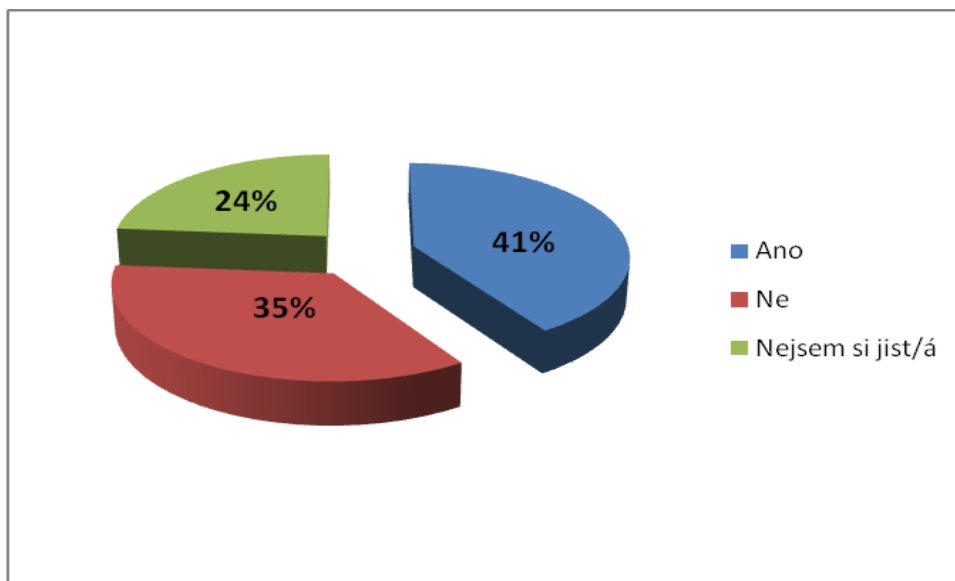

Tabulka 11 *Informovanost, kam se obrátit v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)*

Informovanost, kam se obrátit v případě vzniku MU nebo KS		
Ano	45	41%
Ne	39	35%
Nejsem si jist/á	26	24%

Na otázku, zda se domnívají, že jsou dostatečně informováni o tom, kam se obrátit v případě vzniku MU nebo KS, odpovědělo 45 respondentů kladně, 39 respondentů záporně a 26 respondentů si nebylo jistých. Odpovědi respondentů znázorňuje v numerických údajích tabulka 11 a v procentech graf 12.

Graf 12 Informovanost, kam se obrátit v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

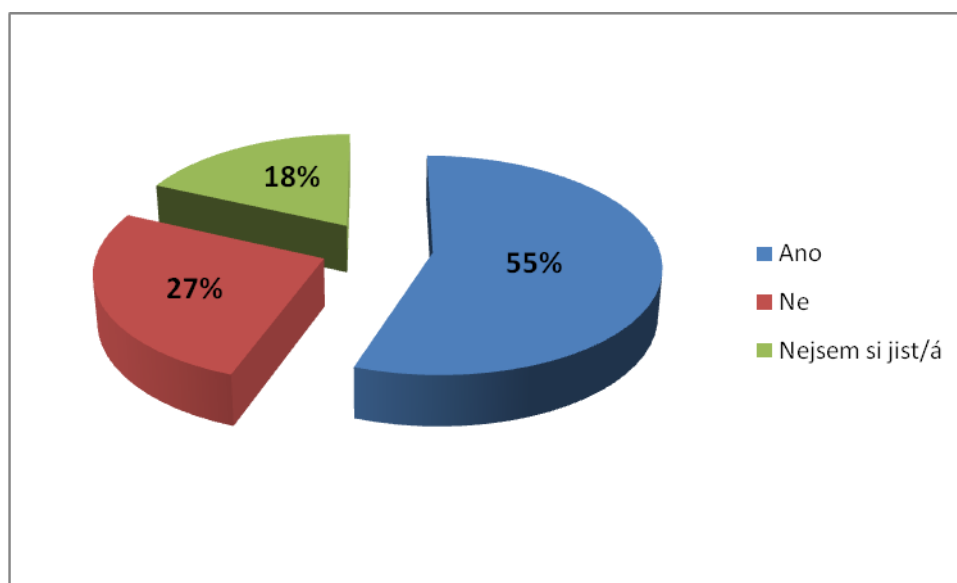

Tabulka 13 Informovanost, na koho se obrátit v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

Informovanost, na koho se obrátit v případě vzniku MU nebo KS		
Ano	61	55%
Ne	29	26%
Nejsem si jist/á	20	18%

Na otázku, zda respondenti vědí, na koho se obrátit v případě vzniku MU nebo KS, odpovědělo 61 respondentů kladně, 29 respondentů záporně a 20 respondentů si nebylo jistých. Tato zjištění vyplývají z tabulky 13 a zobrazuje je graf 14.

Graf 14 Informovanost, na koho se obrátit v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

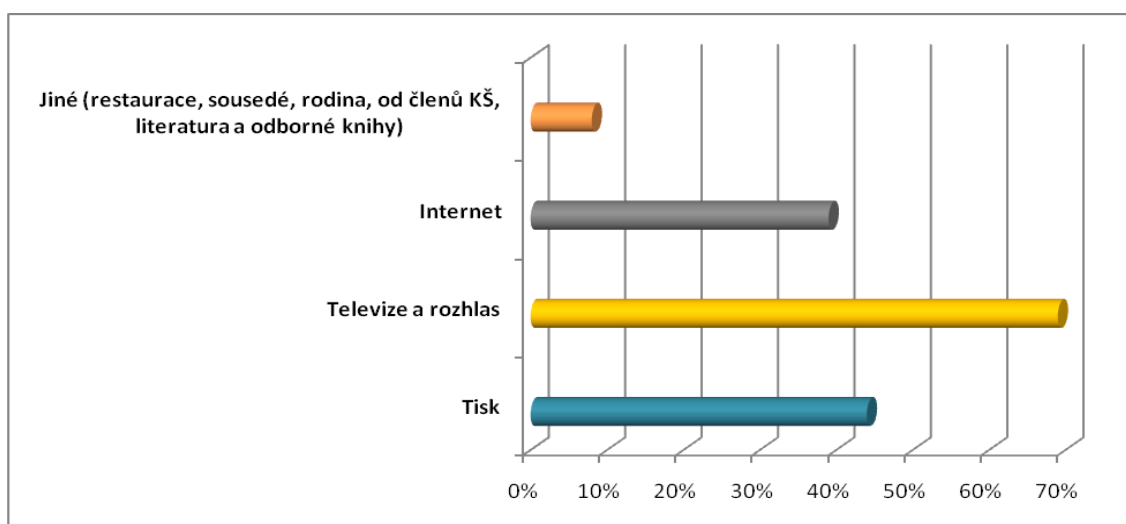
Grafické vyjádření odpovědí respondentů na tento dotaz znázorňuje graf 14, z něhož je patrné, že více než polovina (55 %) je přesvědčena, že ví, na koho se obrátit v případě vzniku MU nebo KS se žádostí o pomoc.

Tabulka 15 Prostředky získávání informací k ochraně obyvatelstva (zdroj: vlastní výzkum)

Prostředky získávání informací k ochraně obyvatelstva		
Tisk	48	44%
Televize a rozhlas	76	69%
Internet	43	39%
Jiné (restaurace, sousedé, rodina, od členů KŠ, literatura a odborné knihy)	9	8%

K otázce, odkud respondenti získávají informace o ochraně obyvatelstva při MU nebo KS, odpovědělo 48 respondentů, že získávají informace z tisku, 76 respondentů prostřednictvím televize a rozhlasu, 43 respondentů z internetu a 9 respondentů z jiných prostředků, jako je např. restaurace, sousedé, rodina apod. Jak je patrné z tabulky 15 a z následujícího grafu 16, získává necelých 70 % respondentů informace z televize a rozhlasu. V této otázce bylo možno zaškrtnout i více odpovědí a z tohoto důvodu je procentuální součet jednotlivých odpovědí vyšší.

Graf 16 Prostředky získávání informací k ochraně obyvatelstva (zdroj: vlastní výzkum)

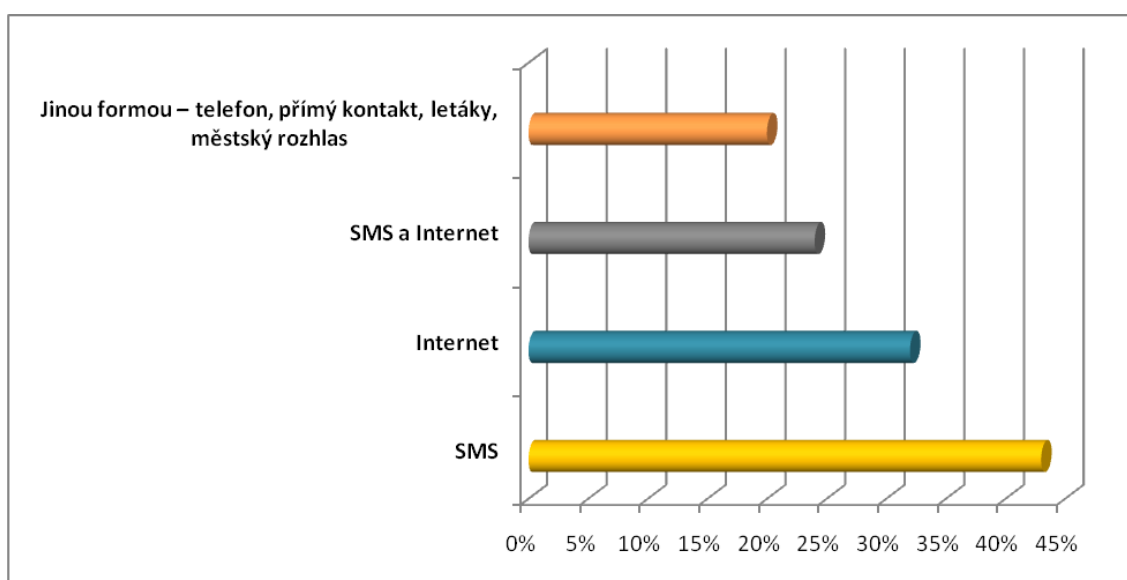

Tabulka 17 Preference forem komunikace v případě MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

Preference forem komunikace v případě MU nebo KS		
SMS	47	43%
Internet	35	32%
SMS a Internet	26	24%
Jinou formou – telefon, přímý kontakt, letáky, městský rozhlas	22	20%

K dotazu, jakou formu komunikace v případě vzniku MU nebo KS by respondenti zvolili, vybralo 47 formu SMS, 35 formu internetu, 26 formu SMS a zároveň internetu a 22 by zvolilo jinou formu komunikace, jako např. telefon, přímý kontakt apod. Jak vyplývá z tabulky 17 a z údajů v ní obsažených v následujícím grafu 18, preferuje více než 40 % respondentů komunikaci s městským úřadem prostřednictvím SMS zpráv.

Graf 18 Preference forem komunikace v případě MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

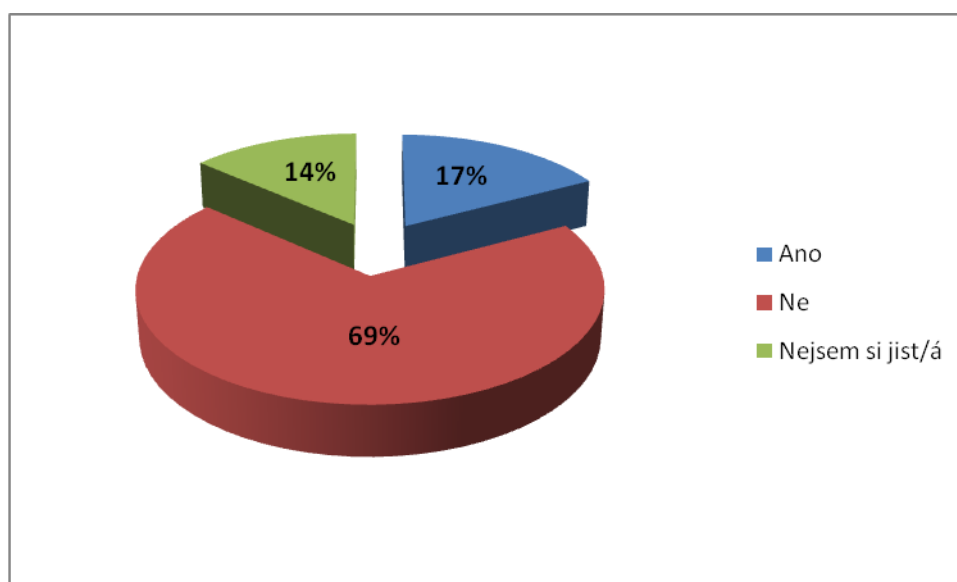

Tabulka 19 Informovanost o současné podobě ochrany obyvatelstva a způsobu chování v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)

Informovanost o současné podobě ochrany obyvatelstva a způsobu chování v případě vzniku MU nebo KS		
Ano	19	17%
Ne	76	69%
Nejsem si jist/á	15	14%

Na otázku, zda jsou městským úřadem nebo někým jiným informováni o současné podobě ochrany obyvatelstva a způsobu chování v případě vzniku MU nebo KS, odpovědělo 19 respondentů kladně, 76 záporně a 15 si nebylo odpovědí jistých. Odpovědi respondentů znázorňuje tabulka 19 a v procentech potom graf 20.

Graf 20 *Informovanost o současné podobě ochrany obyvatelstva a způsobu chování v případě vzniku MU nebo KS (zdroj: vlastní výzkum)*

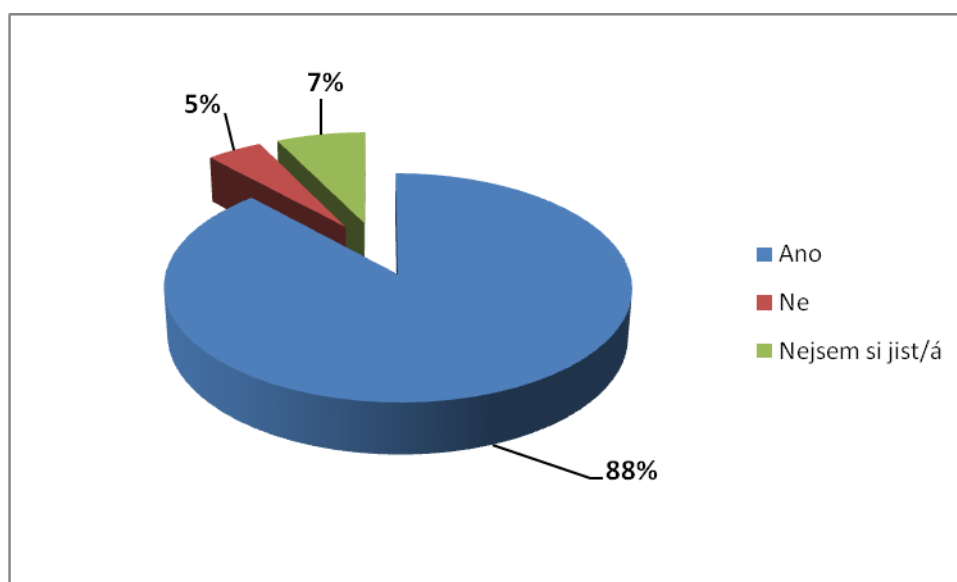

Tabulka 21 *Potřeba zlepšení informovanosti a komunikace mezi veřejností a městským úřadem (zdroj: vlastní výzkum)*

Potřeba zlepšení informovanosti a komunikace mezi veřejností a městským úřadem		
Ano	97	88%
Ne	5	5%
Nejsem si jist/á	8	7%

O potřebě zlepšení informovanosti a komunikace mezi veřejností a městským úřadem, je přesvědčeno 97 respondentů (88 %) kladně, 5 respondentů (5 %) záporně a 8 respondentů (7%) si nebylo odpovědí jistých. Graf 22 znázorňuje výstupy k tabulce 21.

Graf 22 Zlepšení informovanosti a komunikace mezi veřejností a městským úřadem
(zdroj: vlastní výzkum)

4.2 Analýza úrovně současného zajištění bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova při vzniku mimořádné události

Pro splnění cílů práce a zodpovězení hypotéz, které jsem si pro svou práci stanovil, jsem výsledky výzkumu rozdělil pro lepší přehlednost do dalších podkapitol, v nichž jsou uvedeny jednotlivé složky IZS působící v teritoriu Českého Krumlova, nejčastěji se vyskytující mimořádné události ve městě Český Krumlov, způsob poskytování informací a vyrozumívání obyvatelstva dotčené oblasti, krizová komunikace a informovanost obyvatelstva, zpracování informací přijatých správními orgány od občanů a hodnocení úrovně zajištění bezpečnosti a informovanosti

obyvatelstva pracovníkem krizového řízení HZS Jihočeského kraje, Územní odbor Český Krumlov.

4.2.1 Složky Integrovaného záchranného systému působící v teritoriu Českého Krumlova

Výzkumem provedeným prostřednictvím internetu, řízenými rozhovory s pracovníky krizového řízení působících v teritoriu Českého Krumlova a dále z vlastních zkušeností policisty služebně zařazeného v Českém Krumlově, jsem zjistil zastoupení jednotlivých složek IZS. Z provedeného výzkumu vyplývá, že ze základních složek IZS jsou na teritoriu okresu Český Krumlov zastoupeny, v rámci celoplošného pokrytí, tyto subjekty:

- HZS Jihočeského kraje, Územní odbor a stanice Český Krumlov a další 3 detašovaná pracoviště – požárních stanic v rámci okresu – Křemže, Kaplice a Frymburk,
- Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Územní odbor Český Krumlov, sestávajícího se z celkem 7 obvodních oddělení – Český Krumlov, Kaplice, Horní Planá, Křemže, Větrník, Vyšší Brod, Lipno nad Vltavou; Služby dopravní policie; Služby kriminální policie a vyšetřování, Služby cizinecké policie a dalších organizačních složek,
- ZZS Jihočeského kraje, oblastní a výjezdové středisko Český Krumlov a výjezdová střediska - Frymburk a Kaplice,
- JPO, do nichž spadají jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí v celkovém počtu 46.

Z ostatních složek IZS se jedná především o:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, tedy o Armádu ČR zastoupenou v okrese Vojenským útvarům 6817 v Boleticích u Českého Krumlova; zabezpečovací jednotka vojenského výcvikového prostoru;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, zastoupené především Městskou policií Český Krumlov, Kaplice, Vyšší Brod a Velešín; dále Justiční stráž působící v gesci

Ministerstva spravedlnosti ČR u Okresního soudu v Českém Krumlově a na Okresním státním zastupitelství v Českém Krumlově;

- orgány ochrany veřejného zdraví, které jsou zastoupeny Krajskou hygienickou stanicí Jihočeského kraje, Územní pracoviště Český Krumlov a dále Krajskou veterinární správou pro Jihočeský kraj, Inspektorát Český Krumlov;
- havarijní, pohotovostní, odborné aj. služby zastoupené např. E.ON Česká republika s.r.o. – Český Krumlov; Jihočeskou plynárenskou a.s., pracoviště Český Krumlov; Čevak a.s., provozní středisko Český Krumlov a v neposlední řadě pohřební službou Cimrhanzl v Českém Krumlově a pohřební službou Maurenc v Kaplici;
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k ZLP, ze kterých lze jmenovat místní spolek Českého červeného kříže v Českém Krumlově, Vodní záchrannou službu Českého červeného kříže - Místní skupina Český Krumlov (dále jen Vodní záchranná služba ČČK MS Český Krumlov) a Hladinovou záchrannou službu Českého svazu jachtingu s dislokací Kovářov a Jestřábí.

4.2.2 Nejčastější mimořádné situace ve městě Český Krumlov

Následující tabulka 23 zobrazuje nejčastěji vzniklé mimořádné události v Českém Krumlově za sledované období let 2007 až 2009. Je zřejmé, že nejčastěji se vyskytují technické havárie, kam spadají úniky plynu, vody a jiných provozních kapalin. V pořadí na druhém místě se vyskytují dopravní nehody a požáry následovány úniky nebezpečných chemických látek, planými poplachy a v neposlední řadě i živelní pohromy.

Tabulka 23 *Statistika mimořádných událostí v okrese Český Krumlov v roce 2009 v porovnání s rokem 2007 a 2008 (zdroj: HZS Jčk ÚO Český Krumlov)*

Druh mimořádné situace	2009	2008	2007
Požár	128	125	169
Dopravní nehoda	161	169	174
Živelní pohroma	0	0	104
Únik nebezpečné chemické látky	45	54	49
Technická havárie	531	506	547
Radiační havárie a nehody	0	0	0
Ostatní mimořádné události	0	0	0
Planý poplach	65	33	41
Události celkem	930	887	1084

4.2.3 Poskytování informací obyvatelstvu ze strany Městského úřadu Český Krumlov

Z řízeného rozhovoru s tajemníkem krizového štábu města Český Krumlov, zastávajícím funkci vedoucího odboru vnitřních věcí Městského úřadu v Českém Krumlově (dále jen MěÚ Český Krumlov) uvedeného v Příloze 1, a z obsahové analýzy krizové dokumentace přijaté MěÚ Český Krumlov vyplývá, že město Český Krumlov poskytuje obyvatelstvu informace týkající se krizových opatření pouze prostřednictvím webových stránek města Český Krumlov (27).

Nahlédnutím do zmíněných webových stránek města Český Krumlov jsem zjistil, že tyto obsahují následující odkazy:

- Mimořádné události, které mohou vzniknout na území Českého Krumlova.
- Důležité kontakty na tísňové linky – 150, 155, 156, 158, 112, spolu s uvedením pokynů, v jakých případech má občan kontaktovat příslušnou složku IZS.

- Výstražné signály - signál pro varování občanů, signál požární poplach pro vyhlášení poplachu jednotkám požární ochrany, varování obyvatel na území Českého Krumlova.
- Co dělat v případě ohrožení - obecné zásady chování při vzniku mimořádné události.
- Improvizované úkryty.
- Prostředky improvizované ochrany.
- Evakuace – situace, při nichž se předpokládá provedení evakuace, evakuační zavazadlo, zásady pro opuštění bytu nebo domku v případě evakuace, nouzové přežití obyvatel Českého Krumlova.

Pro případ vzniku povodní, které jsou stálou hrozbou pro město Český Krumlov, byla zpracována *Směrnice pro činnost Povodňové komise města Český Krumlov*. Tato směrnice stanovuje:

- Složení povodňové komise města Český Krumlov.
- Činnost povodňové komise v době povodní.
- Organizaci hlídkové služby.
- Aktivaci stanoviště povodňové komise.
- Povinnosti jednotlivých členů povodňové komise.
- Spojení na důležité organizace.

Informováním veřejnosti je pověřena tisková mluvčí MěÚ Český Krumlov. Před vznikem povodně je jejím úkolem připravit materiály pro informování veřejnosti, po vzniku povodně odpovídá za zpracování informací pro sdělovací prostředky a spolupracuje s médii.

4.2.3.1 Vyrozumívání obyvatel v případě vzniku mimořádných událostí

Ve městě Český Krumlov je instalováno 7 elektrických poplachových sirén napojených na centrální dálkové ovládání, které ovládá HZS ČR. Vzhledem k tomu, že jsou sirény umístěny v městské zástavbě, nejsou vybaveny tlačítka pro místní ovládání. Pět elektrických sirén je rotačních a dvě elektronické, umožňující i přenos verbální informace. Zpětná vazba ke zjištění jejich provozuschopnosti se teprve plánuje a je závislá na finančních prostředcích. Varování sirénou je nutno v souladu s vyhláškou doplnit o slovní informaci, o jakou hrozbu se jedná a jaký bude základní způsob ochrany obyvatel. Vzhledem k tomu, že okresní město zrušilo v 90. letech městský rozhlas, je tento úkol podstatně ztížen. Pro tuto informaci bude nutno využít rozhlasové zařízení zásahových vozů složek IZS.

4.2.3.2 Krizová komunikace

Krizová komunikace v případě potřeby probíhá v několika úrovních. Základ tvoří včasná informovanost o nastalé MU či KS. Je to zejména vyrozumění dotčených orgánů státní správy a samosprávy, zabezpečení spojení mezi základními i ostatními složkami IZS a samozřejmě i KŠ kraje. Ke krizové komunikaci jsou používány krizové mobilní telefony, radiostanice, pevné linky, faxy, e-maily, a v neposlední řadě i osobní styk řídicích pracovníků. Při řešení MU je krizová komunikace řešena velitelem zásahu, případně štábem velitele zásahu. Velitel zásahu a jeho štáb zabezpečují i komunikaci s orgány samosprávy (ve většině případů starostou).

4.2.3.3 Informovanost obyvatelstva

Ve většině případů občan zná čísla tísňového volání, na kterých si může přivolat pomoc. Vzhledem k centralizaci operačních a informačních středisek se jen pomalu dostává do povědomí lidí fakt, že při telefonování na tísňovou linku se dovolají do krajských měst a při vyžádání pomoci je nutné přesně specifikovat místo, kde je této pomoci potřeba. Při vyhlášení krizového stavu by byla prováděna distribuce vyhlášek

o zavedení tohoto stavu a upřesněna místa a údaje pro přivolání pomoci. Vyhlášky by konkretizovaly vyhlášená krizová opatření.

4.2.3.4 Zpracování informací přijatých správními orgány od občanů

Informace přijaté na linky tísňového volání jsou bezprostředně předány příslušné složce IZS, která dále postupuje podle daných právních předpisů. Informace o zjištěných nedostatcích, např. v systému vyrozumění a varování, v ochraně před povodněmi, v nakládání s nebezpečnými látkami nebo v nedodržování předpisů a norem, jsou řešeny:

- odstraněním nebezpečných stavů;
- vyvoláním správního řízení;
- organizací kontrolní činnosti;
- předáním příslušné kompetentní složce.

Informace o stavu vodního toku při hrozbě povodní se stávají i podkladem pro vyhlášení stupňů povodňové aktivity. Jedná se především o místa na hlásném profilu, která jsou zabezpečována místními měrnými body, tedy místy, kde je odečítána hladina vodního toku, což při zvýšené povodňové aktivitě zjišťují pracovníci HZS, případně povodňové komise MěÚ Český Krumlov.

4.2.3.5 Semináře a školení pro případ vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací

Z provedeného výzkumu vyplývá, že pro obyvatelstvo města Český Krumlov bylo naposledy provedeno seznámení se zásadami ochrany před přirozenou a zvláštní povodní v roce 2000. Ve třech cyklech byli seznáni obyvatelé kolem vodních toků, seznámení s povodňovým plánem, připravovanými opatřeními, ale i povinnostmi při vyrozumění o hrozbě povodně. Tohoto semináře se zúčastnilo cca 200 osob. Zájem o vlastní ochranu u obyvatelstva stoupá v době, kdy se ve světě stane nějaká velká MU, ale záhy po odeznění upadá.

V těchto případech je využíváno regionálního tisku k oživení zásad ochrany před jednotlivými druhy mimořádných událostí. V současné době je do výuky škol začleněna tematika ochrany člověka. Pomocí HZS ČR je prováděno školení učitelů k výuce této tematiky a bezplatně jsou školám předávány potřebné pomůcky. Tradicí v okrese Český Krumlov je i provádění soutěží pro děti (Den prevence Dubík) a branné hry na školách za účasti Policie ČR, Městské policie, Českého červeného kříže a HZS. Ve dvouletých cyklech je HZS prováděna celodenní příprava starostů obcí a měst, kteří by tuto problematiku měli umět dále přenést na své obyvatelstvo.

Ze strany MěÚ Český Krumlov se připravuje školení v souladu s novými webovými stránkami a dalšími způsoby informací pro občany. Zlepšení se předpokládá ve způsobu komunikace prostřednictvím SMS zpráv pro vyčleněnou část obyvatelstva, která je bezprostředně ohrožena. Připravuje se také instalace výstražného signalizačního zařízení, které má zabudován i rozhlas.

4.2.3.6 Hodnocení úrovně zajištění bezpečnosti a informovanosti obyvatel v Českém Krumlově pracovníkem krizového řízení

V rámci řízeného rozhovoru se vedoucí pracovník krizového havarijního plánování HZS Jihočeského kraje, Územní odbor Český Krumlov vyjádřil k otázce hodnocení úrovně s tím, že ji lze hodnotit kladně. Jedná se o okresní město a obec s rozšířenou působností (ORP), jsou zde dislokovány všechny základní složky IZS a jejich zásahové jednotky včetně technického a materiálního zázemí, město má svou městskou policii a zásahovou jednotku dobrovolných hasičů.

Nejbližší vojenská posádka je ve vojenském prostoru v Boleticích, ve vzdálenosti do 10 km od města. Pro město byla zpracována příslušná krizová a havarijní dokumentace a otázkou je, jak s ní bude nakládáno. K informovanosti uvedl, že MěÚ Český Krumlov má ustanoveny řídicí orgány – krizový štáb a povodňovou komisi, ale funkce pracovníka krizového řízení městského úřadu, který by se zabýval jen touto problematikou, byla před třemi lety zrušena a touto agendou se zabývá v pořadí již druhý vedoucí odboru vnitřních věcí. Nejsou mu známy informace o tom, že by pro

řídící složky bylo provedeno vlastní školení nebo cvičení, s výjimkou povodňového cvičení Labe - Vltava v roce 2007. Příprava obyvatel k sebeochraně a vzájemné pomoci není ve městě organizována. Ve městě je sice nainstalováno 7 elektrických poplachových sirén dálkově ovládaných, ale absence městského rozhlasu značně komplikuje předávání doplňkových informací. Z těchto důvodů považuje informovanost za nedostatečnou.

5 DISKUSE

V obecné části své bakalářské práce jsem pojednal o problematice týkající se bezpečnosti a bezpečnostního systému státu, o krizovém řízení, krizovém plánování a Integrovaném záchranném systému. Jednotlivé oblasti týkající se dané problematiky byly rozebrány v kontextu s platnou legislativou, zejména pak se zákonem o krizovém řízení, zákonem o IZS apod. Opomenuta nebyla ani oblast bezpečnostní politiky státu v kontextu s vnitřní bezpečností a opatřeními, která jsou přijímána v rámci krizového plánování orgány krizového řízení.

Je zřejmé, že tato oblast je v rámci legislativy České republiky poměrně obšírně rozpracována a to jak jednotlivými zákony, které stanovují orgány příslušné k řešení daných problematik, tak konkrétními úkoly, oprávněními a povinnostmi dotčených orgánů. Samotné zákony jsou pak v jednotlivých ustanoveních rozpracovány celou řadou prováděcích předpisů ve formě nařízení vlády, usnesení vlády, vyhlášek jednotlivých ministerstev, tedy na úrovni zákonodárné i na úrovni ústředních orgánů státní správy.

Právní předpisy ukládají konkrétní oprávnění a povinnosti jednotlivým orgánům krizového řízení, a to jak na úseku prevence, tak na úseku připravenosti na krizové situace a v neposlední řadě v oblasti likvidace následků mimořádných událostí, krizových situací či nápravy škod, které v této souvislosti vznikly. Pro účely této práce v souvislosti s tématem a cíli považuji za podstatné zmínit právě úkoly obcí s rozšířenou působností, kam spadá rovněž i město Český Krumlov, které samozřejmě samostatně, v souladu s platnou legislativou, přijímají vlastní opatření formou vyhlášek, usnesení a směrnic.

Územní poloha města Český Krumlov způsobuje neustálou hrozbu povodní, jak přírodních, které mohou být způsobeny rozlitím řeky Vltavy a potoku Polečnice protékajícího městem, tak i umělých, které mohou být způsobeny protržením nebo narušením hráze blízké Lipenské přehradě ležící na řece Vltavě. Poslední velkou živelní pohromou byla povodeň v srpnu roku 2002, která postihla velkou část České republiky

a napáchala obrovské škody na životech, majetku i životním prostředí (Příloha 5). Právě z těchto důvodů jsem se při zpracování své práce zaměřil na mimořádné události a krizové situace v souvislosti s povodňovou aktivitou v daném teritoriu.

V praktické části své práce jsem zaměřil výzkum na opatření informací, na základě kterých bych mohl zodpovědět hypotézy, které jsem si stanovil. Kapitola 4 své práce jsem rozdělil do dvou podkapitol, přičemž kapitola 4.1 zobrazuje a popisuje výsledky získané v rámci kvantitativního výzkumu uskutečněného prostřednictvím dotazníkového průzkumu názorů oslovených respondentů. Při úvaze nad tím, které respondenty oslovím, podle místa bydliště, jsem vycházel ze svých zkušeností s povodňovou aktivitou řeky Vltava, která protéká Českým Krumlovem, a potoku Polečnice, který se v Českém Krumlově do Vltavy vlévá. Z těchto důvodů jsem zvolil občany žijící jednak ve vnitřním městě (což je lokalita nejčastěji postihovaná povodněmi), dále městské části Nové Spolí (kudy Vltava protéká) a v neposlední řadě městské části Dobrkovice (kudy protéká potok Polečnice a území je často poškozováno povodněmi). Vzor nevyplněného dotazníku, který jsem v rámci výzkumu použil, je součástí přílohy 3.

Kapitola 4.2 pojednává o hodnocení úrovně zajištění bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova při vzniku mimořádné události, přičemž výstupy byly opatřeny z obsahové analýzy krizové dokumentace MěÚ Český Krumlov, podpořené řízenými rozhovory s pracovníky krizového řízení MěÚ Český Krumlov a HZS Jihočeského kraje, Územní odbor Český Krumlov.

V celkovém počtu dotázaných mírně převažovaly ženy, nejvíce respondentů bylo ve věkové skupině 31 až 40 let se středním vzděláním, buď středním vzděláním s výučním listem, nebo s maturitou. Přes 90 % respondentů je zaměstnaných nebo jsou výdělečně činní. Jedná se tedy o vzorek populace s běžným životním stylem, a tedy s běžnými možnostmi v přístupu k informacím. Podařilo se mi oslovit mnoho „starousedlíků“, tedy lidí, kteří žijí v Českém Krumlově déle než 20 let a kteří mohou velmi dobře posoudit, jak se vyvíjela úroveň informovanosti v dané lokalitě v případě mimořádných událostí či krizových situací v souvislosti s povodněmi.

Za velmi důležité považuji zjištění, že téměř pětina respondentů (18 ze 110) – graf 8 nemá přístup k internetu, což má význam zejména ve vztahu k tomu, že město Český Krumlov poskytuje informace v rámci informačního systému o mimořádných událostech pouze webovými stránkami a ostatní informační kanály omezilo, čímž dle mého názoru vyvstává reálné nebezpečí, že část obyvatelstva v Českém Krumlově nebude o opatřeních v souvislosti s krizovými situacemi informována vůbec. Jak vyplývá z grafu 16 většina respondentů (69 %) získává informace z televize a rozhlasu. Tento stav krizový systém města bohužel nerespektuje, nevyužívá se místní internetový rozhlas mladých, tzv. rádio ICM. Rádio ICM je nezávislé, neziskové. Českokrumlovské studentské rádio vzniklo za podpory České národní agentury Mládež EU a za podpory města Český Krumlov a Jihočeského kraje roku 2005. Mám za to, že by neuspokojivý stav informovanosti o krizových situacích mohl vyřešit místní rozhlas, který ale město Český Krumlov neprovozuje.

Předmětný výzkum ukázal, že 45 respondentů ze zkoumaného vzorku (tabulka 9), tedy téměř polovina, je k úrovni informování o mimořádných či krizových situacích města velmi kritická, považuje ho za nedostatečný. Jak vyplývá z grafu 20, nemá informace o celkovém systému ochrany obyvatelstva ve městě celkem 69 % z celkového vzorku. Oslovení občané preferují informování zprávami SMS na mobilní telefony před informováním po internetu. Tuto moderní formu informování obyvatel města pomocí zpráv SMS lze pouze doporučit, neboť se jeví jako velmi efektivní.

Graf 22 zobrazuje názor respondentů na potřebu zlepšení informovanosti o opatřeních přijímaných v souvislosti s mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, přičemž z tohoto grafického zobrazení jednoznačně vyplývá, že celkem 88 % by přivítalo zlepšení komunikace ze strany městského úřadu vůči veřejnosti.

Těmito zjištěními byla potvrzena hypotéza spočívající v tom, že obyvatelé dotčených oblastí nejsou dostatečně informováni o opatřeních přijatých v souvislosti s možným vznikem mimořádných událostí. V důsledku toho, že lidé nemají dostatek informací, jak se mají zachovat, v případě vzniku mimořádné situace související například s povodněmi, činí chybná rozhodnutí nebo si neuvědomují následky svého

nesprávného konání, následkem čehož mohou vznikat situace, kdy dochází k panice a s tím souvisejícímu ohrožení zdraví či dokonce života.

V kapitole 4.2.1. jsou rozvedeny, v souladu s druhým cílem práce, v rámci výzkumu zjištěné, jednotlivé základní složky a některé ostatní složky IZS, které působí v rámci okresu Český Krumlov. Jedná se o složky, které jsou rozmístěny v rámci okresu, tedy nikoliv pouze ve městě Český Krumlov, přičemž tyto lze v případě potřeby, v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS, v platném znění, a prováděcími předpisy, povolát k součinnosti při zásahu.

Je zřejmé, že pokrytí území okresu a potažmo i města Český Krumlov je složkami IZS zajištěno dostatečně. Tyto požadavky vyplývají ze systemizace v rámci celoplošného pokrytí, kdy je uskutečňováno zajištění vnitřní bezpečnosti a krizové připravenosti daného teritoria, a to jak na úseku veřejného pořádku v gesci Ministerstva vnitra ČR zajišťovaného Policií ČR, tak Hasičským záchranným sborem zajišťujícím záchranné a likvidační práce. Obdobně tomu pak je i v rámci zdravotní záchranné služby.

V oblasti prevence a informovanosti provádějí základní složky IZS (Policie ČR, HZS ČR, ZZS) a některé ostatní složky IZS (např. městská policie, vodní záchranáři) různé akce zaměřené především na mládež, například k příležitosti Mezinárodního dětského dne apod., při kterých prezentují svou činnost a poskytují základní informace o postupech a opatřeních při vzniku mimořádných událostí. Takovými událostmi mohou být dopravní nehody, povodně, požáry atd. Dle vlastních zkušeností vím, že se tyto akce setkávají s velkým pozitivním ohlasem a jsem přesvědčen o tom, že jsou velice užitečné. Přibližují totiž občany (včetně rodičů dětí) se složkami IZS.

Dalšími počiny, které veřejnost vnímá vesměs velmi pozitivně je projekt „Community policing“ a projekt P 1000, které je realizován v gesci Ministerstva vnitra ČR. Cílem projektu je zvýšit důvěru občanů v Policii ČR a dále přiblížit občanům činnost policejních složek. Bez povšimnutí nelze ponechat preventivní činnost Policie ČR na úseku kriminality v rámci dalších obdobných projektů pro školní zařízení, které

se účastní mimo obvodních oddělení Policie ČR rovněž Služba dopravní policie, Služba kriminální policie a vyšetřování pod záštitou Preventivní a informační služby.

Jak bylo pojednáno v kapitole 4.2.3.5 je zřejmé, že obdobné projekty uskutečňuje rovněž HZS Jihočeského kraje, Územní odbor Český Krumlov. Mimo jiné lze připomenout provádění soutěží pro děti (Den prevence Dubík) a branné hry na školách za účasti Policie ČR, Městské policie, Českého červeného kříže a HZS. V neposlední řadě pak celodenní školení pro starosty obcí a měst, kteří by tuto problematiku měli umět dále přenést na své obyvatelstvo. Školení se uskutečňuje ve dvouletých cyklech prostřednictvím HZS.

Ze strany MěÚ Český Krumlov se sice údajně připravuje školení v souladu s novými webovými stránkami a dalšími způsoby informací pro občany, zlepšení se předpokládá ve způsobu komunikace prostřednictvím SMS zpráv pro vyčleněnou část obyvatelstva, která je bezprostředně ohrožena, připravuje se také instalace výstražného signalizačního zařízení, které má zabudován i rozhlas. Je otázkou, zda tato zamýšlená opatření jsou dostačujícími v dané oblasti, což nekoresponduje s výsledky výzkumu prostřednictvím dotazníků (kapitola 4.1).

Své místo v rámci krizových opatření má samozřejmě i celá řada ostatních složek IZS, ať již se jedná o Vodní záchranáře ČČK MS Český Krumlov, kteří zajišťují záchranářské práce např. na Lipenském jezeře (kde mají sídlo v Dolní Vltavici, a mimo jiné působí v obci Lipno nad Vltavou, ve Frymburku, v Horní Plané atd.) nebo o Krajskou veterinární správu pro Jihočeský kraj, Inspektorát Český Krumlov zajišťující opatření v souvislosti s epizootiemi, preventivními a likvidačními pracemi ve vztahu k nakažlivým chorobám hospodářských zvířat a zvěře (ptačí chřipky, BSE, apod.) či o Krajskou hygienickou stanici Jihočeského kraje, Územní pracoviště Český Krumlov zajišťující přípravu a opatření při epidemiích a pandemiích způsobených nakažlivými chorobami přenosnými na člověka.

Jednotlivé složky IZS, především co se základních složek týče, jsou cíleně připravovány na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Pro tyto účely jsou rovněž materiálně a technicky vybavovány, tedy neponechávají nic náhodě, což nelze

bohužel konstatovat ve vztahu k MěÚ Český Krumlov. Samotný fakt, že ze strany městského úřadu došlo ke zrušení odboru krizového řízení a funkci „krizového pracovníka“ zajišťuje zaměstnanec MěÚ, který tuto činnost vykonává nad rámec svých pracovních povinností (či souběžně s nimi ve funkci vedoucího odboru vnitřních věcí MěÚ) mne vede k závěru, že tato organizace nepřistupuje k problematice krizového řízení s náležitou a odpovídající zodpovědností. Zejména s ohledem na skutečnost, že v ostatních obcích s rozšířenou působností v rámci Jihočeského kraje tomu tak rozhodně není. Jako příklad lze uvést Písek, Jindřichův Hradec, Magistrát města České Budějovice a další. Je zřejmé, že v době krizových opatření v důsledku celosvětové hospodářské krize je kladen důraz na úspory, nedomnívám se však, že tento scénář je cesta správným směrem. Jako jisté pozitivum lze v oblasti bezpečnosti v Českém Krumlově rozhodně přičíst zřízení kamerového systému, který je realizován prostřednictvím Městské policie v Českém Krumlově pod záštitou MěÚ.

Na podkladě výše popsaných zjištění a výstupů z praktické části v kapitole 4.2 lze konstatovat, že druhá hypotéza mé práce spočívající v tom, že úroveň opatření při zajišťování bezpečnosti obyvatel v Českém Krumlově v souvislosti s mimořádnými událostmi je na nízké úrovni, nebyla zcela potvrzena. K tomuto závěru mne vede fakt, že zastoupení základních a ostatních složek IZS rozvedených v kapitole 4.2.1 je zřejmě zcela dostatečné. Tento závěr činím na podkladě zkušeností z řešení mimořádných událostí a krizových situací z předchozích let., především v souvislosti s povodňovou aktivitou toků v daném teritoriu. V oblasti informovanosti obyvatel, jakož i v přístupu k otázce krizového managementu ze strany MěÚ Český Krumlov je ovšem na místě celá řada opatření ke zlepšení stávajícího stavu, v tomto ohledu se jeví zajištění bezpečnosti obyvatel v Českém Krumlově jako nedostatečná, tedy na nízké úrovni.

Na základě výsledků dotazníkového průzkumu a analýzy současného stavu krizového řízení v Českém Krumlově vyplývá, že obyvatelé Českého Krumlova nejsou na možný vznik mimořádných událostí připraveni. Jsou jim nabízeny v tomto směru omezené možnosti, jak získat potřebné informace. Lze ale hodnotit i skutečnost, že při vzniku nějaké velké mimořádné události, ať v místě nebo jinde ve světě, vzroste zájem obyvatel města o informace potřebné ke své ochraně. Ten však velmi záhy opadá. Proto

jsem v další části diskuze navrhl některá opatření, jak by mohly být problémy s informovaností a bezpečností občanů odstraněny a jak by bylo možné celkově zlepšit komunikaci a úroveň poskytování služeb obyvatelstvu v oblasti možného vzniku mimořádných událostí. Tato opatření by mohla sloužit pro složky krizového řízení, aby se inspirovaly ve zvýšení kvality bezpečnosti a krizového řízení v Českém Krumlově.

V souladu s dílčím cílem své práce spočívajícím v návrhu na zlepšení stávajícího stavu v dané oblasti doporučuji návrhy opatření s cílem zvýšit informovanost a bezpečnost obyvatel Českého Krumlova v případě vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací. Návrh těchto opatření jsem zpracoval na podkladě závěrů, které jsem učinil ze zjištění získaných z výsledků kvantitativního výzkumu ve formě anonymních dotazníků oslovených respondentů a dále na základě stanovisek pracovníků krizového řízení působících v teritoriu Českého Krumlova a obsahové analýzy dokumentů, která vycházela především z obsahu směrnic města Český Krumlov.

Návrhy na zlepšení stávajícího stavu spočívají především v níže uvedených opatřeních:

Vytvoření informační brožury

Pro zlepšení informovanosti obyvatel je potřeba vytvořit informační brožuru, která by usnadnila a zlepšila jejich orientaci v případě vzniku mimořádné události. Zvláštní důraz by měl být kladen na možnou hrozbu vzniku povodní – proto by měli obyvatelé obdržet i zvláštní informace o zdravotních a hygienických opatřeních pro případ povodní (Příloha 4).

Zřízení městského rozhlasu nebo jiné alternativy poskytování operativních informací

V neposlední řadě by mělo být cílem města Český Krumlov vybudování městského rozhlasu nebo jemu podobné alternativy, která by mohla být využita k okamžité hlasové informaci v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace. Finanční prostředky by mohly být v této souvislosti získány v rámci Operačního programu životní prostředí - oblast podpory 1.3.1 Zlepšení systému povodňové služby

a preventivní protipovodňové ochrany zahrnuje mimo jiné realizaci digitálních povodňových plánů a lokální hlásné a varovné systémy v ochraně před povodněmi (23).

Zřízení oddělení krizového řízení, případně alespoň místo úředníka - krizového pracovníka a zlepšení komunikace s veřejností

V rámci MěÚ Český Krumlov by se měla zvýšit efektivita jeho řízení. Měl by se odstranit jistý problém, který vidím především v tom, že MěÚ Český Krumlov nemá zřízeno samostatné oddělení nebo pracovníka krizového řízení. Za krizové řízení je v současnosti zodpovědný vedoucí odboru vnitřních věcí, jehož funkce vedoucího krizového řízení je tzv. vedlejší. Oddělení krizového řízení, případně alespoň úředník, jehož úkolem by bylo soustředit se prioritně na krizové řízení a ochranu obyvatelstva, jak je tomu v jiných městech, by se zaměřilo zejména na zvýšení informovanosti a bezpečnosti obyvatel města. Měla by se také efektivněji rozvíjet komunikace uvnitř úřadu a komunikace s obyvateli, podnikatelskými subjekty a neziskovým sektorem.

Semináře pro obyvatelstvo

Pořádání pravidelných anket ze strany MěÚ, setkávání s obyvateli a zvýšení elektronické komunikace mezi veřejností a veřejnou správou by jistě přineslo prospěch. Dále by bylo přínosem pořádat semináře pro obyvatelstvo, které by se koncepčně podobaly seminářům pořádaným pod záštitou HZS kraje v roce 2000. Semináře by obsahovaly zejména seznámení se zásadami ochrany v případě vzniku mimořádné situace, zejména v případě povodní, seznámení s povodňovým plánem, připravovanými opatřeními, ale i povinnostmi občana při vyrozumění o hrozbě povodně.

Zřízení SMS systému jako informačního kanálu v případě vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací

Ze strany městského úřadu by bylo přínosem zřídit centrální SMS systém, kterým by byli informováni obyvatelé o hrozbě vzniku mimořádných událostí, jakými jsou povodně a další živelní pohromy, úniky škodlivých látek z rizikových provozů,

dopravní nehody, odstávky vody v souvislosti s haváriemi a jiné. Tento systém by byl vzhledem k rychlosti předání informace alternativou městského rozhlasu.

Zřízení centra krizové komunikace

V současnosti se v rámci pojmu „krizová komunikace“ nerespektuje, že tato komunikace představuje také kontakt s jednotlivci nebo skupinami a z hlediska přenosu informací tvoří vysoce specializovanou a nezastupitelnou činnost ve všech fázích fungování krizových center. V rámci krizové komunikace navrhuji zřízení místního centra krizové komunikace, jehož hlavním úkolem by bylo prohlubování veřejné informovanosti o záměrech krizového centra, o cílech a způsobech jejich realizace, o metodice činnosti, o stavu záchranných nebo likvidačních prací apod.

Vzhledem ke zpracování informačních výstupů a dále k permanentní korekci a prevenci mimořádných událostí ve prospěch krizového centra by musel tento orgán působit trvale, přičemž při vzniku mimořádné události by se centrum krizové komunikace stalo součástí krizového centra k dalšímu zajištění informačních služeb.

Činnost centra krizové komunikace by měla příznivý dopad na společenské klima pro zvládnutí mimořádných situací, zabezpečení včasné a úplné informovanosti obyvatelstva a médií a také zabraňování šíření nepřesných, neúplných nebo nepravdivých zpráv nebo dohadů, a tak by se snížila možnost vzniku chaosu, živelnosti nebo paniky.

Zvýšení akceschopnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů a z kvalitnění záchranného systému

V oblasti bezpečnosti zaujímají významné postavení rovněž jednotky sboru dobrovolných hasičů zřízené v samostatné působnosti obcí. Z tohoto důvodu by mělo být prvořadým cílem vytvořit těmto jednotkám odpovídající zázemí a vybavení, které přispěje ke zlepšení akceschopnosti jednotlivých hasičských sborů a tím k vyšší ochraně obyvatel a jejich majetku. První počín byl zaznamenán na podzim roku 2009, kdy se

jednotka dobrovolných hasičů Města Český Krumlov zúčastnila první etapy odborné přípravy jednotek požární ochrany k úkolům ochrany obyvatelstva.

Dalším bodem v otázce zvýšení bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova by mělo být zkvalitnění infrastruktury integrovaného záchranného systému.

Celkové shrnutí opatření na zvýšení informovanosti a bezpečnosti obyvatel

Vzhledem k tomu, že obyvatele Českého Krumlova ohrožují neustále potenciální mimořádné události, v posledních několika desítkách let jsou to zejména již zmíněné povodně a jiné živelní pohromy, musí být orgány krizového řízení a složky IZS maximálně připraveny k řešení těchto situací. Přitom prvořadým cílem je právě ochrana obyvatelstva - ochrana životů, zdraví, majetku, ale i ochrana infrastruktury a životního prostředí. To vše souvisí také s maximální připraveností a informovaností obyvatelstva o možných rizicích vzniku mimořádných událostí, aby bylo schopno se správně zachovat v daných situacích, a tím posílit svoji bezpečnost.

6 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zjistit a vyhodnotit informovanost obyvatel Českého Krumlova o krizových opatřeních přijatých orgány krizového řízení pro případ vzniku mimořádných událostí či krizových stavů v daném regionu a zhodnotit úroveň zajištění bezpečnosti obyvatel Českého Krumlova při vzniku mimořádné události s případným návrhem na zlepšení stávajícího stavu. Cíle práce byly splněny, vyplývají zejména z grafického zobrazení a komentáře - v praktické části kapitola 4. Návrh konkrétních opatření pro zlepšení stávajícího stavu v dané oblasti jsou konkrétně specifikovány v kapitole 5.

Provedeným výzkumem byla zcela potvrzena první hypotéza spočívající v tom, že obyvatelé nejsou dostatečně informováni o opatřeních přijatých v souvislosti s možným vznikem mimořádných událostí. Informace, které jsou jim v této oblasti ze strany MěÚ Český Krumlov poskytovány, jsou omezeny pouze na webové stránky, což je zcela nedostatečné, neboť lze oprávněně předpokládat, že v případě vzniku povodně by s největší pravděpodobností došlo k výpadku dodávek elektrické energie a tím k omezení přístupu k internetu.

Druhá hypotéza předpokládající, že úroveň opatření při zajišťování bezpečnosti obyvatel v Českém Krumlově v souvislosti s mimořádnými událostmi je na nízké úrovni, byla potvrzena pouze z části, neboť co se týče zastoupení základních a ostatních složek IZS, je zcela zřejmě zajištěna dostatečně, což potvrdily zkušenosti z předchozích mimořádných událostí a krizových situací, především v souvislosti s povodněmi. Nicméně v oblasti informovanosti obyvatel je na místě celá řada opatření ke zlepšení stávajícího stavu, která byla v této práci navržena.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Zákony, vyhlášky a právní předpisy

- 1) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., České národní rady, Ústava České republiky.
- 2) Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady, o vyhlášení Základní listiny práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.
- 3) Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Parlamentu České republiky, o bezpečnosti České republiky.
- 4) Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 6) Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 8) Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
- 9) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění pozdějších předpisů.
- 10) Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
- 11) Směrnice pro činnost Povodňové komise Města Český Krumlov z roku 2006.

Odborná literatura

- 12) HORÁK, R., KRČ, M. *Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu*. 3. vyd. Praha: Linde, 2004. 407 s. ISBN 80-7201-471-4.
- 13) KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Ostrava: SPBI, 2005. 140 s. ISBN 80-866634-70-1.
- 14) LINHART, P. *Některé otázky ochrany obyvatelstva*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2006. 86 s. ISBN 80-7040-854-5.
- 15) NAVRÁTIL, L. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2006. 62 s. ISBN 80-7040-880-4.
- 16) PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost a krizové řízení*. 1. vyd. Praha: Police History, 2006. 255 s. ISBN 80-86477-35-5.
- 17) PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost lidského systému*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. 139 s. ISBN 978-80-86634-97-5.
- 18) REKTOŘÍK, J. a kol. *Krizový management ve veřejné správě - Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2004. 245 s. ISBN 80-86119-83-1.
- 19) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. *Bezpečnostní plánování*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 186 s. ISBN 80-86634-52-4.
- 20) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. *Integrovaný záchranný systém*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. 157 s. ISBN 80-86634-55-8.
- 21) ŠENOVSKÝ, M., ADAMEC, V. *Právní rámec krizového managementu, Management záchranných prací*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. 97 s. ISBN 80-86634-55-8.
- 22) ŠENOVSKÝ, M., BALOG, K. *Integrální bezpečnost*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. 109 s. ISBN 978-80-7385-076-0.

Internetové odkazy

- 23) DOTACE NA OMEZOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ. 2009. <www.povis.cz/html/aktuality.htm> online [cit. 2010-06-16].
- 24) HASIČI ČERNÁ HORA. *Akustická zkouška jednotného systému varování a vyrozumění bude tentokrát spuštěna centrálně*, 2008. <<http://hasicich.webzdarma.cz/view.php?navezclanku=akusticka-zkouska-jednotneho-systemu-varovani-a-vyrozumeni-bude-tentokrat-spustena-centralne&cislocclanku=2008110002>> online [cit. 2010-04-24].
- 25) HASIČI ČERNÁ HORA. *Jak funguje varovný systém a k čemu slouží*, 2008. <<http://hasicich.webzdarma.cz/view.php?cislocclanku=2008070004>> online [cit. 2010-04-24].
- 26) HAVEL, D. *Vliv legální a nelegální migrace na vnitřní bezpečnost České republiky a krizové řízení*, Diplomová práce, České Budějovice, Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedra radiologie a toxikologie, 2010. Vedoucí práce Mgr. Renata Havránková, Ph.D. <http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/diplom/index.php?download_this_unauthorized=16445> online [cit. 2010-07-11].
- 27) MĚSTO ČESKÝ KRUMLOV. *Oficiální stránky města Český Krumlov*, 2008. <<http://www.ckrumlov.info/php/>> online [cit. 2010-03-16].
- 28) MINISTERSTVO VNITRA ČR A HZS ČR. *Záchranný kruh – Mimořádné události a jejich dopady*, 2009. <http://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne_udalosti/mimoradne_udalosti-_a_jejich_dopady_2.html> online [cit. 2010-03-16].
- 29) MINISTERSTVO VNITRA ČR A HZS ČR. *Záchranný kruh – Mimořádné události - základní pojmy*, 2009. <http://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne_udalosti/mimoradne_udalosti-_zakladni_pojmy.html> online [cit. 2010-03-16].

- 30) MINISTERSTVO VNITRA ČR A HZS ČR. *Záchranný kruh – Mimořádné události - živelní pohromy*, 2009. <http://www.zachranny-kruh.cz/mimoradne_udalosti/zivelni_pohromy.html> online [cit. 2010-03-16].
- 31) PARLAMENT ČR, POSLANECKÁ SNĚMOVNA. *Vznikla iniciativa zaměřená na komunikaci s obyvateli v době ohrožení - Ochrana obyvatel*, 2007. <<http://www.civilniochrana.cz/?Show=Iniciativa>> online [cit. 2010-07-16].
- 32) SCHOVANEC, I. *Pro případ ohrožení - příručka pro obyvatele, Ministerstvo vnitra*, 2003. <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/udalosti/prirucky/ohrozeni.html#evak>> online [cit. 2010-03-16].
- 33) SOUČEK, V., STANOVÁ, E., LINHART, M. et al. - *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, Krizové řízení*, 2005. <<http://www.mvcr.cz/ministerstvo/obp.html>> online [cit. 2010-02-17].
- 34) ŠAFR, G., KARDA, L., HON Z. *Struktura a legislativa Integrovaného záchranného systému, koordinace a návaznost činností složek IZS, mimořádné události a krizové situace (doplňkové texty pro posluchače navazujícího magisterského studia studijního programu „Ochrana obyvatelstva“)*, České Budějovice. 2008. <<http://www.zsf.jcu.cz/>> online [cit. 2009-02-13].
- 35) VÝKLADOVÝ SLOVNÍK IZS. *Informace pro studenty*, České Budějovice. Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Katedra radiologie a toxikologie, 2008. <www.zsf.jcu.cz/struktura/katedry/radio/informace-pro-studenty/vykladovy-slovník> online [cit. 2010-03-16].
- 36) ŽENEVSKÁ ÚMLUVA. *Dodatkový protokol I k Ženevským úmluvám 1949*, 2007. <http://cs.wikisource.org/wiki/Dodatkov%C3%BD_protokol_I_k_%C5%BDenevsk%C3%BDm_%C3%BAmluv%C3%A1m_1949#.C4.8Cl.C3.A1nek_61> online [cit. 2010-06-16].

8 KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost

Informovanost

Krizová situace

Mimořádná událost

9 PŘÍLOHY

- 1. Rozhovor s vedoucím odboru vnitřních věcí města Český Krumlov.*
- 2. Rozhovor s vedoucím pracoviště Krizového a havarijního plánování Územní odbor Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje v Českém Krumlově.*
- 3. Vzor dotazníku pro kvantitativní výzkum informovanosti obyvatel v Českém Krumlově.*
- 4. Pravidla základní hygieny po záplavách.*
- 5. Mapa povodní ve městě Český Krumlov z roku 2002.*
- 6. Zajištění informování obyvatelstva.*
- 7. Zajištění a způsoby vyrozumění a varování.*
- 8. Zásady při evakuaci obyvatelstva.*
- 9. Základní legislativa vztahující se ke krizovému řízení.*

Příloha 1 *Rozhovor s vedoucím odboru vnitřních věcí města Český Krumlov*

Otázka: *Kdo vyhláší stav nebezpečí, jak funguje krizový štáb obce Český Krumlov a jak se svolává?*

Odpověď: Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje. Krizový štáb obce funguje dle statutu krizového štábu města Český Krumlov. Krizový štáb města svolává starosta v konkrétních případech stanovených statutem. Krizový štáb se svolává na základě konkrétního seznamu, který je součástí statutu. V seznamu jsou kontaktní údaje na jednotlivé členy krizového štábu.

Otázka: *Jaký je postup v případě vzniku MU, KS z Vaší pracovní pozice?*

Odpověď: Vedoucí odboru vnitřních věcí je v souladu s náplní funkce i pracovníkem odpovědným za krizové oddělení a z titulu funkce je tedy tajemníkem krizového štábu a rovněž tajemníkem bezpečnostní rady města. V souladu s těmito funkcemi je rovněž tajemníkem povodňové komise města a rovněž tajemníkem povodňové komise obce s rozšířenou působností. Při vzniku mimořádné události nebo krizového stavu se tajemník řídí organizačními směrnicemi činnosti města při vzniku těchto událostí, při řešení krizových stavů, kde jsou taxativně vymezeny jeho úkoly, a to jak vedoucího odboru vnitřních věcí, tak jako pracovníka krizového řízení.

Otázka: *Jaký je současný krizový plán v případě vzniku níže uvedených MU, KS v Českém Krumlově?*

- *Události, se kterými se můžeme setkat na území města Český Krumlov:*
- *extrémní situace způsobená rozmarnou počasí (větrná smršť, kalamitní výskyt sněhových srážek, námrazová kalamita, katastrofální sucho);*
- *povodně, záplavy, protržení hrází rybníků, ohrožení ledovými bariérami;*
- *onemocnění většího počtu osob, epidemie;*

- *hromadné nákazy zvířat (slintavka a kulhavka, prasečí mor apod.);*
- *požáry, lesní požáry;*
- *výbuch (únik plynu, čerpadla pohonných hmot, prašné provozy, přeprava škodlivin apod.), destrukce budov;*
- *únik nebezpečných škodlivin do ovzduší (zimní stadion, úpravna vody, plavecký stadion, nemocnice, havárie při přepravě škodlivin);*
- *rozsáhlé havárie v dopravě (silniční, železniční neštěstí, pád letadla);*
- *přerušování dodávek elektřiny, vody, plynu, tepla, rozpad telekomunikační a informační sítě;*
- *řešení dopadů radiační havárie Jaderné elektrárny Temelín.*

Odpověď: Na jednotlivé druhy krizových situací jsou zpracovány typové plány a operační plány. Dle příloženého seznamu se město zabývá v krizovém řízení všemi druhy uvedených událostí.

Otázka: *Jak vyrozumíváte občany v případě vzniku výše uvedených MU?*

Odpověď: Vyrozumění občanů se v současné době provádí pouze sirénou, kterou uvádí do provozu HZS ČR. Siréna a její jednotlivé druhy tónů jsou uvedeny na webových stránkách města.

Otázka: *Jak probíhá krizová komunikace?*

Odpověď: Krizová komunikace probíhá prostřednictvím krizových mobilních telefonů.

Otázka: *Konají se nějaké semináře nebo školení pro občany, pro případ vzniku MU, KS?*

Odpověď: Do současné doby se zatím semináře nebo školení pro občany neprováděly. V plánu je příprava školení v souladu s novými webovými stránkami a dalšími způsoby informací pro občany. Zlepšení předpokládáme provést ve způsobu komunikace

prostřednictvím SMS zpráv pro vyčleněnou část obyvatelstva, které je bezprostředně ohroženo. Připravuje se instalace výstražného signalizačního zařízení, které má zabudován i rozhlas.

Otázka: Domníváte se, že jsou občané dostatečně informováni o tom, na koho a kam se mají obrátit v případě, že by došlo k MU, KS?

Odpověď: Konkrétní instrukce k tomu, co má osoba dělat, jsou v návodu na webových stránkách města.

Otázka: Domníváte se, že informovanost občanů je o opatřeních v případě vzniku MU nebo KS dostatečná?

Odpověď: Zatím ještě nejsou občané plně informováni, neboť město nevyužilo všech možných způsobů poskytnutí informací.

Otázka: Domníváte se, že máte dostatek informací o opatřeních a postupech v případě MU, KS?

Odpověď: Dle mého názoru zatím ne.

Otázka: Jak mají občané informovat příslušný úřad o nastalé krizové situaci nebo MU?

Odpověď: Na webových stránkách jsou umístěny dostatečně přehledně informace o postoupení informací k mimořádným událostem.

Otázka: Jak se zpracovávají získané informace od občanů?

Odpověď: Informace zpracovávají členové krizového štábu podle příslušných odborností. Pak je předkládají tajemníkovi krizového štábu, který je po soustředění všech dostupných informací předkládá s návrhem opatření starostovi.

Příloha 2 *Rozhovor s vedoucím pracoviště Krizového a havarijního plánování územního odboru Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje v Českém Krumlově*

Otázka: *Kdo vyhláší stav nebezpečí, jak funguje krizový štáb obce Český Krumlov a jak se svolává?*

Odpověď: Krizový štáb města svolává starosta v konkrétních případech stanovených statutem vyhlášeným stupněm poplachu či potřebou vyvolanou nastalou situací. Krizový štáb je ve většině případů svoláván prostřednictvím KOPIS HZS JČK, v případě potřeby lze orgány obce města svolat i s využitím městské policie. Starosta obce určí, kde se KŠ sejde. Může, přímo na radnici nebo u ÚO HZS, který na základě jeho žádosti připravuje ve svých prostorách tzv. místo krizového řízení. Jsou u něho vyčleněny prostory pro zasedání celého krizového štábu. Pracoviště stálé pracovní skupiny KŠ, tiskového střediska. Tato pracoviště jsou vybavena základní spojovací technikou PC, tiskopisy a lze využít i zázemí požární stanice. U ÚO HZS je uložena rovněž kopie krizové dokumentace a formuláře pro činnost tohoto štábu.

Otázka: *Jaký je postup v případě vzniku MU, KS z Vaší pracovní pozice?*

Odpověď: Vedoucí pracoviště ochrany obyvatel krizového a havarijního plánování ÚO HZS Jčk je z titulu své funkce začleněn do KŠ města Český Krumlov na funkci vedoucího směny. V přípravě na mimořádné či krizové situace zpracovává příslušné podklady a dokumenty havarijního plánu, krizového plánu kraje a vnějšího havarijního plánu JETE. Na tomto pracovišti jsou k dispozici veškeré dokumenty, jak za celý kraj, tak za jednotlivé obce okresu a je zde veden přehled sil a prostředků, údaje pro spojení a informační systém SSHR ARGIS. Dále je zařazen v povodňové komisi ORP ČK.

Otázka: *Jaký je současný krizový plán v případě vzniku níže uvedených MU, KS v Českém Krumlově?*

Události, se kterými se můžeme setkat na území města Český Krumlov:

- *extrémní situace způsobená rozměry počasí (větrná smršť, kalamitní výskyt sněhových srážek, námrazová kalamita, katastrofální sucho);*
- *povodně, záplavy, protržení hrází rybníků, ohrožení ledovými bariérami;*
- *onemocnění většího počtu osob, epidemie;*
- *hromadné nákazy zvířat (slintavka a kulhavka, prasečí mor apod.);*
- *požáry, lesní požáry;*
- *výbuch (únik plynu, čerpadla pohonných hmot, prašné provozy, přeprava škodlivin apod.), destrukce budov;*
- *únik nebezpečných škodlivin do ovzduší (zimní stadion, plavecký stadion, nemocnice, havárie při přepravě škodlivin);*
- *rozsáhlé havárie v dopravě (silniční, železniční neštěstí, pád letadla);*
- *přerušování dodávek elektřiny, vody, plynu, tepla, rozpad telekomunikační a informační sítě;*
- *řešení dopadů radiační havárie Jaderné elektrárny Temelín.*

Odpověď: Havarijní a krizové plány jsou zpracovány, schváleny v bezpečnostní radě kraje a každoročně jsou upřesňovány v termínech květen a říjen. Změny v kontaktech pro spojení jsou upřesňovány neprodleně a nové údaje předávány na KOPIS HZS kraje. Tyto plány mají přesné složení a pro jejich upřesňování jsou využívány potřebné instituce a orgány.

Otázka: *Jak vyrozumíváte občany v případě vzniku výše uvedených MU?*

Odpověď: V okresním městě je instalováno sedm elektronických poplachových sirén napojených na centrální dálkové ovládání s KOPIS HZS. Vzhledem k tomu, že tyto sirény jsou v městské zástavbě, nejsou vybaveny tlačítky pro místní ovládání. Pět elektrických sirén je rotačních a dvě elektronické, umožňující i přenos verbální informace. Zpětná vazba ke zjištění jejich provozuschopnosti se teprve plánuje a je

odvislá od finančních prostředků. Varování sirénou je nutno v souladu s vyhláškou doplnit o slovní informaci, o jakou hrozbu se jedná a základní způsob ochrany obyvatel. Vzhledem k tomu, že okresní město zrušilo v 90 letech městský rozhlas, je tento úkol podstatně ztížen. Pro tuto informaci bude nutno využít rozhlasové zařízení zásahových vozů složek IZS.

Otázka: *Jak probíhá krizová komunikace?*

Odpověď: Krizová komunikace v případě potřeby probíhá v několika úrovních. Základ tvoří včasná informovanost o nastalé MU či KS. Vyrozumění dotčených orgánů státní správy a samosprávy, zabezpečení spojení mezi základními i ostatními složkami IZS a samozřejmě i KŠ kraje. Ke krizové komunikaci jsou používány krizové mobilní telefony, RDST, pevné linky, faxy, e-maily a v neposlední řadě i osobní styk řídicích pracovníků. Při řešení MU je krizová komunikace řešena velitelem zásahu či případně štábem velitele zásahu. Velitel zásahu a jeho štáb zabezpečují komunikaci i s orgány samosprávy; ve většině případů se starostou.

Otázka: *Konají se nějaké semináře nebo školení pro občany, pro případ vzniku MU, KS?*

Odpověď: Pro obyvatelstvo okresního města bylo naposledy provedeno seznámení se zásadami ochrany před povodněmi přirozenou a zvláštní povodní v roce 2000. Ve třech cyklech byli seznámeni obyvatelé kolem vodních toků, seznámeni s povodňovým plánem, připravovanými opatřeními, ale i jejich povinnostmi při vyrozumění o hrozbě povodně. Tohoto zaměstnání se zúčastnilo cca 200 osob. Zájem o vlastní ochranu u obyvatelstva stoupá v době, kdy se ve světě stane nějaká velká MU, ale záhy po odeznění upadá. V těchto případech je využíváno regionálního tisku k oživení zásad ochrany před jednotlivými druhy mimořádných událostí. V současné době je do výuky škol začleněna tematika ochrany člověka. Péčí HZS je prováděno proškolení učitelů k provádění této tematiky a bezplatně předávány do škol potřebné pomůcky. Tradicí v okrese je i provádění soutěží pro děti (Den prevence Dubík) a branné hry na školách za účasti Policie ČR, MP, Českého červeného kříže a HZS. Ve dvouletých cyklech je péčí HZS

prováděna celodenní příprava starostů obcí a měst, kteří by tuto problematiku měli umět dále přenést na své obyvatelstvo.

Otázka: *Domníváte se, že jsou občané dostatečně informováni o tom, na koho a kam se mají obrátit v případě, že by došlo k MU, KS?*

Odpověď: Ve většině případů občan ČR zná čísla tísňového volání, na kterých si může přivolat pomoc. Vzhledem k centralizaci operačních a informačních středisek se jen pomalu dostává do povědomí lidí to, že se dovolají do krajských měst a při vyžádání pomoci, že je nutné přesně specifikovat místo, kde je této pomoci potřeba. Při vyhlášení KS by byla prováděna distribuce vyhlášek o zavedení tohoto stavu a upřesněna místa a údaje pro přivolání pomoci. Vyhlášky by konkretizovaly vyhlášená krizová opatření.

Otázka: *Domníváte se, že informovanost občanů je o opatřeních v případě vzniku MU nebo KS dostatečná?*

Odpověď: Informovanost občanů je dle mého názoru dostatečná, ale musí si na ní dotčený občan vzpomenout. Dotčené orgány přijímají optimální opatření k informovanosti obyvatelstva o způsobu jeho ochrany. Je v zájmu každého si tyto informace vstřebat, zapamatovat a v případě potřeby se jimi řídit. Informovanost si lze ověřit i několika záludnými otázkami, které lze na místě vyhodnotit, lze se zeptat na tyto otázky:

- znáte číslo tísňového volání
- máte doma potraviny na tři dny
- máte doma hasicí přístroj
- máte doma lékárničku a umíte ji použít
- máte domluveno místo srazu s rodinou v případě MS při narušení vašeho obydlí
- znáte evakuační plán na vašem pracovišti
- umíte provést resuscitaci apod.

Otázka: *Domníváte se, že máte dostatek informací o opatřeních a postupech v případě MU, KS?*

Odpověď: Tato otázka by se spíše hodila do dotazníku pokládaného v rámci průzkumu znalostí obyvatel města ČK.

Otázka: *Jak mají občané informovat příslušný úřad o nastalé krizové situaci nebo MU?*

Odpověď: O nastalé krizové situaci informuje občana příslušný orgán krizového řízení s využitím masmédií a vyhlášek vyvěšených na místech v obci obvyklých. O nastalé MU naopak občany informuje v první fázi s využitím linky tísňového volání. Spolupráce složek IZS je již dnes na takové úrovni, že pokud hlášení nepřijde přímo na linku 112 a občan se splete, složka, která tísňovou informaci přijala, je bez prodlení předá kompetentním orgánům a složkám.

Otázka: *Jak se zpracovávají získané informace od občanů?*

Odpověď: Otázkou je, o jakou informaci od občanů jde. Žádosti o pomoc v rámci tísňových volání již byly v předchozích odstavcích řešeny. Informace o zjištěných nedostatcích např. systému vyrozumění a varování, k ochraně před povodněmi, nakládání s nebezpečnými látkami nebo nedodržování předpisů a norem, jsou řešeny takto:

- předáním příslušné kompetentní složce
- vyvoláním správního řízení
- organizací kontrolní činnosti
- odstraněním nebezpečných stavů

Informace o stavu vodního toku při hrozbě povodní se stávají i podkladem pro vyhlášení stupňů povodňové aktivity. Jedná se především o místa na hlásném profilu skupiny C (místní měrný bod).

Příloha 3 *Vzor dotazníku pro kvantitativní výzkum informovanosti obyvatel v Českém Krumlově (zdroj: vlastní výzkum)*

Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Čestmír Březina, jsem studentem Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, studijní obor Ochrana obyvatelstva. Pro bakalářskou práci na téma *Bezpečnost a krizové řízení ve městě Český Krumlov* potřebuji provést kvantitativní výzkum týkající se dané problematiky. Proto si Vás dovoluji požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je zcela anonymní. Výstupy z dotazníku budou použity pro zpracování bakalářské práce. Dotazník je zaměřen na zjištění, zda jsou obyvatelé dostatečně informováni v případě vzniku mimořádné události či krizového stavu.

Chci požádat každého z Vás, kdo bude ochoten tento dotazník vyplnit a pomoci mi tak při zpracování podkladů pro mou práci, aby si pozorně přečetl každou otázku a na tuto pravdivě odpověděl. Vyhovující odpověď prosím zaškrtněte nebo doplňte.

Děkuji Vám za vyplnění a tím za pomoc při provádění výzkumu k mé bakalářské práci.

Čestmír Březina

1) Jste:

- Muž
- Žena

2) Věk: _____

3) Vzdělání:

- Základní
- Střední odborné s výučním listem
- Střední vzdělání s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4) Jste:

- Zaměstnanec (podniku, firmy)
- Státní zaměstnanec
- Osoba soukromě výdělečně činná
- Nezaměstnaný/á
- Důchodce

5) Jak dlouho bydlíte (pracujete) ve městě Český Krumlov:

_____ (Uveďte prosím časový údaj)

6) V jaké části Českého Krumlova bydlíte:

- Centrum města
- Jiná část města

7) Máte přístup k internetu?

- Ano
- Ne

8) Domníváte se, že máte dostatek informací o opatřeních a postupech v případě vzniku mimořádné události či krizové situace (např. požár, povodeň, únik nebezpečné látky) v Českém Krumlově:

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

9) Domníváte se, že jste dostatečně informován/a o tom, kam se obrátit v případě, že by došlo ke vzniku mimořádné události nebo krizové situaci:

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

10) Víte, na koho se obrátit v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace:

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

11) Odkud získáváte informace o ochraně obyvatelstva při mimořádné události nebo krizové situaci:

- Tisk
- Televize a rozhlas
- Internet
- Jiné _____ (Uved'te prosím)

12) Uvítal/a byste v případě mimořádné události nebo krizové situace možnost komunikovat s městským úřadem prostřednictvím:

- SMS
- Internetu
- SMS a internetu
- Jinou formou _____ (navrhněte prosím jakou)

13) Jste informováni městským úřadem, popř. někým jiným, o současné podobě ochrany obyvatelstva a způsobu chování v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

14) Měla by se zlepšit podle Vašeho názoru informovanost a komunikace mezi veřejností a městským úřadem?

- Ano
- Ne
- Nejsem si jistý/á

Zdravotnické a hygienické informace

Pravidla základní hygieny po záplavách (uveřejněna i na WWW.mzcr.cz)

1. Základní hygienické pravidlo

Myjte si pečlivě a často ruce!!!

Myjte si ruce zejména vždy po styku s povrchy, které byly v kontaktu se záplavovou vodou nebo kaly, vždy před jídlem, pitím a také před kouřením. Dále vždy než se dotýkáte obličeje, ale i před a samozřejmě po použití WC. Ruce a obličej utírejte do papírových ubrousků. Máte-li rýmu, používejte papírové kapesníky pro jedno použití.

Důležitá upozornění:

K pití používejte pouze vodu, jejíž zdravotní nezávadnost je ověřena!!! Při všech pracích užívejte ochranné pomůcky, především gumové rukavice a pevnou obuv!!!

2. Vstup do objektu

Po vstupu do domu či bytu zkontrolujte ihned stav potravin!!!

Zaplavené potraviny:

Nejezte zaplavené potraviny s výjimkou potravin hermeticky balených ve skle a plechu (konzervy). Tyto konzervy je však nutno před použitím očistit a dezinfikovat. Zaplavené potraviny s výjimkou hermeticky balených zlikvidujte (uložte do označených kontejnerů).

Čištění konzerv:

Z konzervy sejměte papírovou etiketu – může obsahovat choroboplodné organismy. Umyjte konzervu v čisté vodě se saponátem, poté v roztoku dezinfekčního prostředku a opláchněte pitnou vodou. Zlikvidujte konzervy, jestliže mají narušený nebo silně pomačkaný obal, zvlhlý obsah, silně znečištěný uzávěr!!!

Zlikvidujte chlazené nebo mražené potraviny, jestliže chlazené potraviny byly ponechány nad teplotou 6 °C déle než 4 hodiny a jestliže mražené potraviny roztály a byly tak ponechány déle než 2 hodiny.

Zlikvidujte všechny potraviny vystavené zátopové vodě, jedná-li se o otevřená balení, která byla v kontaktu se záplavovou vodou, dále všechna i neotevřená papírová, sáčková, látková a celofánová balení a všechny potraviny neuzavřené hermeticky.

Nekonzumujte zaplavené zemědělské plodiny, je nutno považovat je za zdravotně závadné!!!

Zemědělské plodiny, které nebyly zcela zatopeny a dále rostou, doporučujeme využívat až po hygienické kontrole, nejdříve po třech týdnech po skončení záplav.

Ovoce na stromech a keřích, které nebylo zaplaveno, je možno jíst po důkladném umytí pitnou vodou. Máte-li jakékoliv pochybnosti o nezávadnosti potraviny, zlikvidujte ji!!! V případě prvních příznaků onemocnění (bolesti břicha, průjem, teploty) raději kontaktujte svého lékaře. Nepodceňujte počáteční lehké příznaky!!!

3. Úklid

Po návratu je nutno být vysušit, uklidit a dezinfikovat!!!

- Udělejte v místnostech nebo místnosti průvan.
- Je-li to možné, použijte ventilátory nebo teplo vzdušné zdroje.
- Odstraňte všechno bahno a nečistoty z povrchu důkladným umytím vodou a mechanickým očištěním.
- Odstraňte veškerý zvlhlý interiérový materiál - tapety a omítky.
- Nábytek, podlahy, zdi, nádobí, dopravní prostředek dezinfikujte za pomoci 2% roztoku Chloraminu T, který připravíte rozpuštěním 8 vrchovatých polévkových lžic prášku v 10 litrech vody. Dále se může použít SAVO (1 litr SAVA nalijeme do 9 litrů vody) nebo SAVO PRIM (3 dcl SAVA do 10 l vody). Nechejte působit 30 minut nebo zaschnout.
- Dezinfikované nádobí nezapomeňte opláchnout pitnou vodou, stejně tak i hračky.
- Všechny dutiny ve zdech, podlaze a stropěch musí být otevřeny, vyčištěny a pečlivě vysušeny.

4. Používání vody

Pokud nejste napojeni na veřejný vodovod, neodebírejte vodu z vlastního zdroje, není-li sanován a není-li proveden rozbor kvality vody s uspokojivým výsledkem!!!

Postup při sanaci zatopených studní:

Očista a dezinfekce studní se provádí za přítomnosti nejméně 3 osob, pro případ poskytnutí první pomoci osobě, která sestupuje do studny.

Základní postup

- Mechanicky očistit vnější stěny studny a čerpací zařízení od nánosů bahna a nečistot a opravit poškozené části vnějšího krytu studny. Důkladně opláchnout čistou vodou, nejlépe tlakovou.
- Otevřít studnu a úplně vyčerpat vodu.
- Zjistit, zda se ve studni nevyskytují jedovaté plyny a zda je u dna dostatek kyslíku, nejjednodušší způsob kontroly je spuštění zapálené svíčky na dno studny. V případě bezkyslíkatého prostředí svíčka zhasne, v případě výskytu metanu dojde ke vzplanutí.
- Důkladně mechanicky (např. kartáčem) očistit vnitřní stěny studny, čerpací zařízení a dno studny. Důkladně opláchnout čistou vodou a vodu opět úplně vyčerpat.
- Omýt vnitřní stěny studny 5% roztokem SAVA (1 litr SAVA nalijeme do 19 litrů vody).
- Opláchnout stěny studny čistou vodou a vodu znovu vyčerpat.
- Odstranit stávající pokryv dna (štěrk, hrubozrný písek) a vyměnit za nový, případně za důkladně propraný starý.
- Nechat studnu naplnit vodou a v případě, že je voda dále kalná, pokračovat v čerpání až do vymizení zákalu.
- Provést dezinfekci vody, například přípravkem SAVO. Při provádění dezinfekce respektujte návod k použití. Orientačně uvádíme, že (při nejběžnějších průměrech skružových studní od 80 do 120 cm) na 1 m výšky vody ve studni se dávkuje 9 ml SAVA (polévková lžice).

Celkové množství SAVA pro dezinfekci vypočítejte podle výšky vody ve studni, pak toto množství rozředte v kropicí konvi a roztokem pokropte vnitřní stěnu skruží i hladinu vody. Nechejte působit alespoň 8 hodin. Teprve po provedené dezinfekci je možno odebrat vzorek vody k provedení laboratorní

kontroly.

5. Dezinfekce

Důležitá je také dezinfekce odpadních sifonů a žump!!!

Použijte 5% roztok Chloraminu T (20 vrchovatých polévkových lžic na 10 litrů vody) nebo zalijte odpad nefeděným přípravkem SAVO. K dezinfekci obsahu žump použijte 1 kg chlorového vápna na 1 m³ obsahu žumpy.

Nezapomeňte očistit a dezinfikovat oděvy a prádlo!!!

Silně znečištěné prádlo namočte na 4 hodiny do 3% roztoku Chloraminu T (připravíte rozpuštěním 12 vrchovatých polévkových lžic prášku v 10 litrech studené vody) nebo na 8 hodin do roztoku SAVA (připravíte nalitím 1 litru SAVA do 9 litrů vody).

Méně znečištěné prádlo namočte po dobu 1 hodiny do 1% roztoku Chloraminu T (připravíte rozpuštěním 4 vrchovatých polévkových lžic v 10 litrech vody) nebo prádlo po dezinfekci vyperte obvyklým způsobem za použití pracího prášku.

Pozor! Chloramin T a SAVO mají bělicí účinky!!!

Cennější šatstvo, které nelze dezinfikovat, vysušte, vykartáčujte a nechejte vyčistit v profesionální čistírně. Prádlo, které snese vyvážku, perte při teplotě nejméně 90 °C nebo vyvařte po dobu 10 minut a následně vyperte.

Po skončení úklidových prací doporučujeme dezinfikovat ruce v 0,5% roztoku Chloraminu T po dobu 1 minuty. Roztok připravíte rozmícháním 2 vrchovatých polévkových lžic prášku v 10 litrech vody) nebo alkoholovým dezinfekčním přípravkem SEPTODERM GEL dle návodu výrobce.

6. Riziko infekce

Při práci v zatopených prostorách a při jejich čištění jsou osoby vystaveny riziku infekce. Jedná se jednak o infekce přenášené vodou kontaminovanou lidskými výkaly pocházejícími z žump a čističek odpadních vod (např. dysenterie) a vodou kontaminovanou výkaly zvířat v případě některých infekcí přenosných na člověka (např. leptospiróza či tularémie). Jejich původci mohou vniknout do organismu člověka i nepatrně poškozenou kůží (například oděrkami a záďerami). Snažte se tedy omezit styk vody a bláta s tělem pokud možno co nejvíce. Při práci používejte vždy holinky a gumové rukavice. Ruce si po skončení práce vždy řádně umyjte a desinfikujte. Znečištěné prádlo ošetřete výše uvedeným způsobem.

Pokud zjistíte jakoukoliv odchylku od normálního zdravotního stavu (např. zvýšenou teplotu), ihned navštivte lékaře a informujte ho, že jste pracovali v zatopeném prostředí.

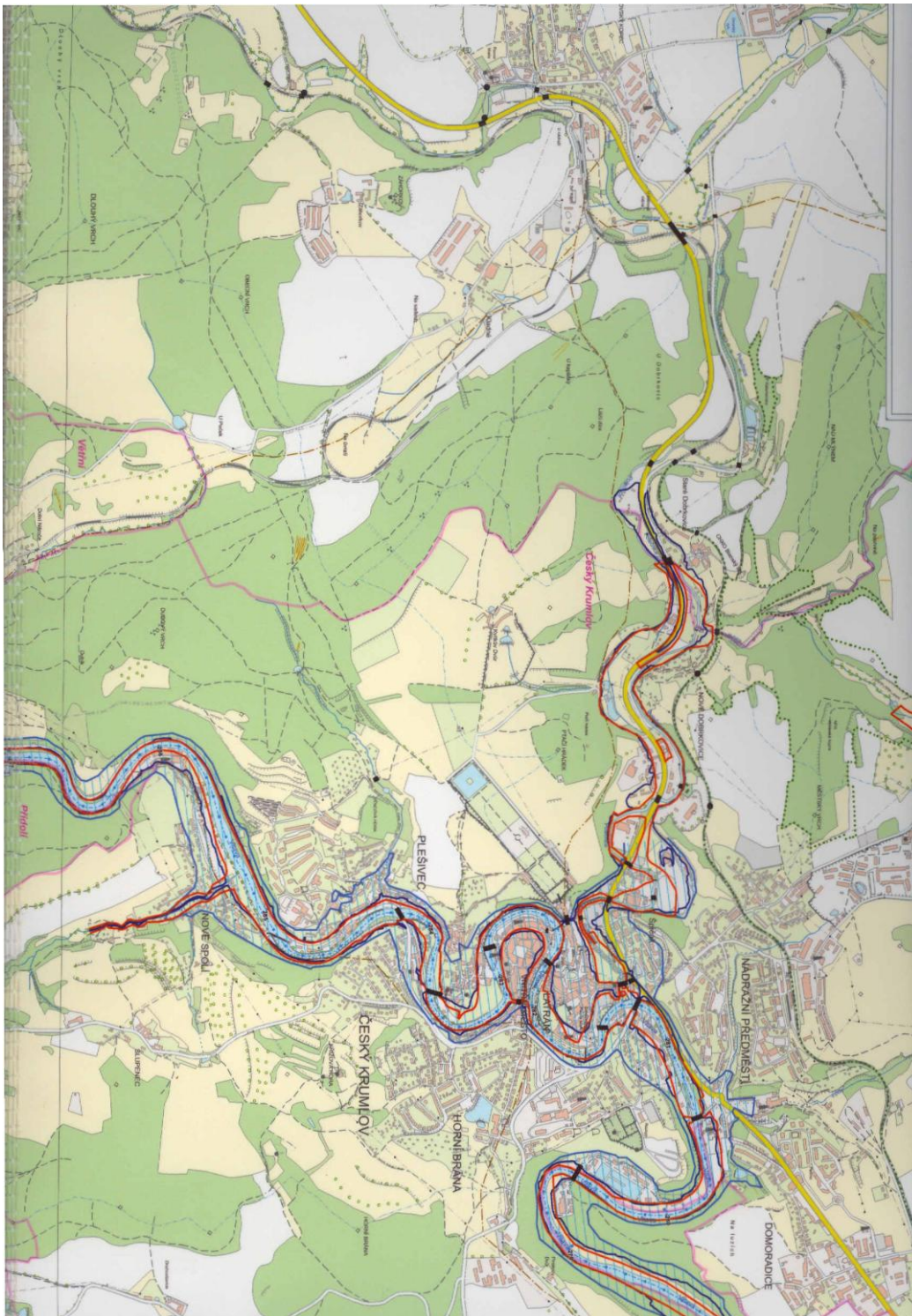
7. Další informace

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR: www.mpsv.cz

Ministerstvo zdravotnictví ČR: www.mzcr.cz

Hlavní hygienik ČR: tel: 224 972 431 (2433), e-mail: hh@mzcr.cz

Příloha 5 Mapa povodní ve městě Český Krumlov (zdroj: HZS ÚO Český Krumlov)

Příloha 6 *Zajištění informování obyvatelstva*

Každý občan, právnická nebo podnikající fyzická osoba předává prvotní informaci o hrozící nebo nastalé mimořádné události prioritně na linky tísňového volání (150, 155, 158, 112, 156), nebo osobním předáním, nemá-li k dispozici telefon, a dále na linky dalších subjektů podle oboru působnosti a druhu mimořádné události, příp. technickým napojením na pulty centrální ochrany.

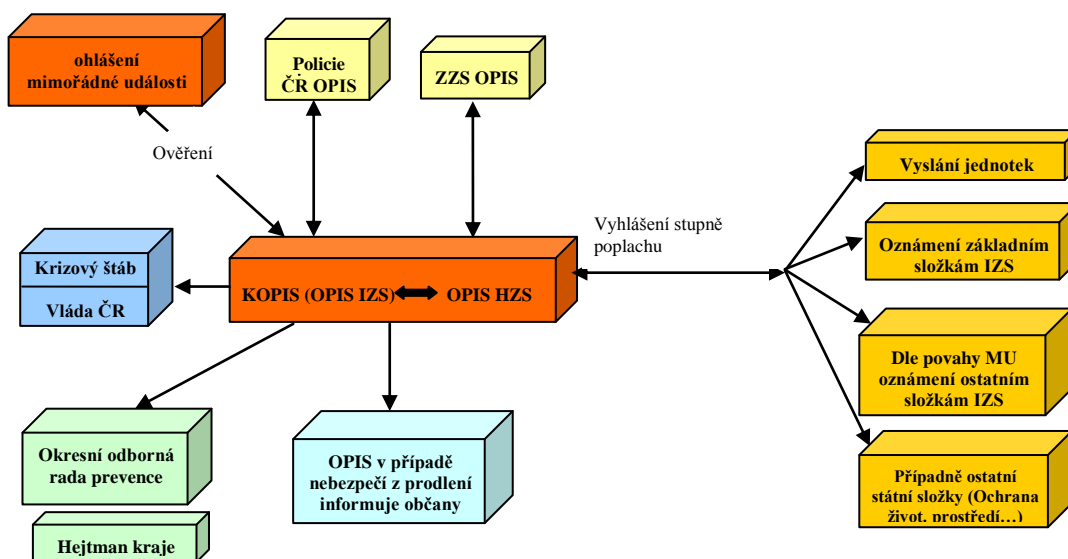
Informování osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení zabezpečuje obecní úřad (městský úřad, magistrát, úřad městské části) a zaměstnavatel. K tomu využívají informace poskytnuté zejména HZS kraje. Informování se uskutečňuje zpravidla hromadnými informačními prostředky, letáky a informačními brožurami, ukázkami činnosti IZS nebo besedami s obyvatelstvem.

V rámci informování se sdělují především údaje o charakteru možného ohrožení a s tím souvisejících preventivních opatřeních, činnosti a přípravě IZS na řešení mimořádných událostí, opatřeních ochrany obyvatelstva (zejména o varování, evakuaci, ukrytí, individuální ochraně a nouzovém přežití), sebeochraně, vzájemné pomoci a organizaci humanitární pomoci (18).

Příloha 7 Zajištění a způsoby vyrozumění a varování

Vyrozumění je směřováno k orgánům a organizacím, které se podílejí, nebo se mohou podílet na řešení mimořádné situace. Havarijní a krizové plány obsahují vždy schéma vyrozumění, tedy je vždy stanoveno „kdo, koho a kdy“ a „jakým způsobem“ vyrozumí.

Obrázek 24 Příklad schématu vyrozumění (zdroj: web Hasiči Černá Hora)

Vysvětlivky k schématu:

OPIS – Operační a informační středisko

KOPIS – Krajské operační a informační středisko

Varovný systém

Obyvatelstvo je v případě, že může dojít nebo již došlo k mimořádné události, která ohrožuje životy a zdraví občanů, majetek a životní prostředí, varováno všemi dostupnými prostředky (25).

System dálkově ovládaných sirén:

Varovný signál "Všeobecná výstraha"

Všeobecná výstraha je jediným signálem varování obyvatelstva v celé ČR. Signál je vyhlašován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může být vyhlašován třikrát za sebou v cca třiminutových intervalech. Po jeho zaznění bude vždy následovat tísňová informace z hromadných informačních prostředků (republikové, regionální a místní působnosti). V té bude obyvatelstvo vyrozuměno, o jakou hrozící nebo vzniklou mimořádnou událost se jedná a jak se má v této situaci zachovat. Zvuk sirény znamená vždy nějaké nebezpečí. Bude nutné se UKRÝT (v případě chemické či radiační havárie) nebo OPUSTIT OHROŽENÝ PROSTOR (v případě povodní) a dodržovat stanovená režimová opatření.

Další tóny sirén jsou určeny pouze profesionálům:

Zkouška sirén

Nepřerušovaný tón sirén po dobu 140 sekund. Provádí se zpravidla každou 1. středu v měsíci ve 12.00 hodin.

Požární poplach

Slouží jen ke svolání jednotek požární ochrany a není varovným signálem pro obyvatelstvo. Je vyhlašován jednou přerušeným tónem sirény během jedné minuty nebo, jde-li o elektronickou sirénu, napodobením hlasu trubky troubící tón „HÓ-ŘÍ“, „HÓ-ŘÍ“ také po dobu jedné minuty.

V současnosti probíhá postupná obměna starších typů koncových prvků varování - tedy elektrických rotačních sirén, za modernější typy - elektronické sirény a místní rozhlas s vlastnostmi elektronických sirén, které umožňují po zvukovém signálu odvíjet i konkrétní slovní varování.

❖ **Hromadné sdělovací prostředky**

Rádia, televize, tisk, internet.

❖ **Náhradní způsoby varování**

S celostátní působností - veřejnoprávní rozhlas a televize, regionální rádia, regionální kabelové televize, celostátní a regionální tisk, internet.

S místní působností - regionální rozhlasové a televizní stanice, místní sirény, místní rozhlas a další zvukové signály, tisk a vyhlášky pro obyvatelstvo, světelné informační panely, reklamní poutače, radiové sítě dispečinků, osobní kontakt a jiné způsoby informování a varování.

Prostřednictvím složek IZS - ampliony, moto-spojky, megafony, rozhlasové vozy a další speciální prostředky.

❖ **Systém krizových SMS zpráv**

Jde o systém informování v krizových situacích pomocí moderního komunikačního kanálu - posílání SMS zpráv na mobilní telefon občanů.

Pokud občané sirénu s varovným signálem „Všeobecná výstraha“ uslyší, měli by zpozornět a řídit se dalšími pokyny z rozhlasu nebo médií. Např. při úniku nebezpečné látky je třeba se schovat v nejbližší budově, zavřít okna, dveře, dle možností je utěsnit, vypnout klimatizaci a větrání. Další informace v takové situaci lidé získají z médií a od zasahujících záchranných složek (24).

Příloha 8 Zásady při evakuaci obyvatelstva

V případě evakuace se obyvatelstvu doporučuje:

- Dodržujte zásady pro opuštění bytu, vezměte si evakuační zavazadlo a včas se dostavte na určené místo.
- Dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci i při použití vlastních vozidel.

Zásady pro opuštění bytu nebo rodinného domu v případě evakuace:

- Uhasťte otevřený oheň v topidlech.
- Vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček).
- Uzavřete přívod vody a plynu.
- Ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt.
- Dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou.
- Kočky a psy si vezměte s sebou.
- Ostatní domácí zvířata, včetně exotických zvířat, ponechte doma a dobře je předzásobte vodou a potravou.
- Vezměte evakuační zavazadlo, uzamkněte byt a dostavte se na určené evakuační středisko.

Evakuační zavazadlo:

Evakuační zavazadlo se připravuje pro případ opuštění bytu v důsledku vzniku mimořádné události a nařízené evakuace. Jako evakuační zavazadlo poslouží např. batoh, cestovní taška nebo kufr. Zavazadlo je třeba označit svým jménem a adresou.

Evakuační zavazadlo by mělo obsahovat zejména:

- Základní trvanlivé potraviny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu.
- Předměty denní potřeby, jídelní misku a příbor.
- Osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a cennosti.
- Přenosné rádio s rezervními bateriemi.
- Toaletní a hygienické potřeby.
- Léky, svítilnu.
- Náhradní prádlo, oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku.
- Kapesní nůž, zápalky, šití a další drobnosti (32).

Příloha 9 Základní legislativa vztahující se ke krizovému řízení

Ochrana obyvatelstva je legislativně upravena zejména *Zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a změně některých zákonů*. Jeho hlavním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. Tento zákon vymezil povinnosti k plnění civilní ochrany Hasičským záchranným sborům, vybraným ministerstvům, obcím, právníckým, podnikajícím fyzickým a fyzickým osobám.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právníckých a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením. Vymezuje stav nebezpečí, orgány krizového řízení a jejich činnost.

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy, upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (dále jen „krizové stavy“) a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů. Zákon také stanoví pravomoc vlády a správních úřadů při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. Stanoví též práva a povinnosti fyzických a právníckých osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy.

Hospodářská opatření pro krizové stavy jsou přijímána po vyhlášení krizových stavů a jsou určena:

- a) k uspokojení základních potřeb fyzických osob na území České republiky umožňující přežití krizových stavů bez těžké újmy na zdraví (dále jen "základní životní potřeba");
- b) pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských

záchranných sborů a havarijních služeb;

c) pro podporu výkonu státní správy.

Přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy organizují správní úřady.

Systém hospodářských opatření pro krizové stavy zahrnuje:

a) systém nouzového hospodářství;

b) systém hospodářské mobilizace;

c) použití státních hmotných rezerv;

d) výstavbu a údržbu infrastruktury;

e) regulační opatření.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností a určená obec v systému hospodářských opatření pro krizové stavy připravují a vyhláší regulační opatření a plní úkoly uložené jim krajským úřadem k zajištění nezbytných dodávek.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, obsahuje podrobné rozpracování úkolů v oblasti informování obyvatelstva, evakuace, varování, ukrytí a zřizování civilní ochrany.

Usnesením vlády České republiky č. 165 ze dne 25. února 2008 byla schválena *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. V ní je položen důraz na prohloubení veřejné informovanosti, je zvýrazněna role Integrovaného záchranného systému s potřebou vybavení jeho složek technikou a materiálem k zvládnutí mimořádných událostí včetně teroristických útoků s použitím zbraní hromadného ničení, upozorňuje na rozšiřující se okruh hrozeb a rizik nevojenského ohrožení a vzrůstající rozsah jejich možných dopadů, řeší zabezpečení finančních prostředků na ochranu obyvatelstva, zdůrazňuje zvýšení úrovně připravenosti pracovníků řešících úkoly ochrany obyvatelstva, občanů a školní mládeže, stanovuje základní organizační a technické opatření ochrany obyvatelstva varováním, evakuací, ukrytím a nouzovým přežitím, stanovuje postup a nakládání s materiálem civilní ochrany apod. (13).